

Verseonnr.: 1222345

Wmo-beleidsplan 2012 – 2015

Gemeente Delft

Inhoudsopgave

0. Inleiding	4
0.1 Algemeen	4
0.2 Leeswijzer	5
1. De Wmo in Delft;	6
1.1 een korte terugblik.....	6
1.2 Wat speelt er op dit moment.....	6
1.2.1 versnippering.....	6
1.2.2 decentralisaties.....	6
1.2.3 rijksbezuinigingen	6
1.2.4 demografie.....	7
1.2.5 individualisering.....	7
1.3 Onze opgave	7
2. Visie, doelen en uitgangspunten	8
2.1 Onze visie.....	8
2.2 Hoofddoelen van ons Wmo-beleid.....	8
2.2.1 Zelfredzaamheid	8
2.2.2 Maatschappelijke participatie	9
2.2.3 De kracht van de samenleving.....	9
2.3 Onze uitgangspunten	9
2.3.1 Voorkomen is beter dan genezen.....	9
2.3.2 Het resultaat is belangrijker dan het middel	9
2.3.3 U vraagt maar wij vragen ook.....	10
2.3.4 Niet leunen maar elkaar ondersteunen.....	10
2.3.5 Algemeen als het kan, individueel als het moet	10
2.3.6 Financieel verantwoord	10
2.4 Op wie richten wij ons?.....	10
2.5 Hoe gaan we de ondersteuning organiseren?	11
3. Het Wmo-beleid voor de jaren 2012-2015	12
3.1 De pijlers van ons beleid	12
3.2 Pijler 1: Welzijn.....	12
3.2.1 Waar staan we eind 2011.	12
3.2.2 Waar willen we naar toe.	13
3.2.3 Wat gaan wij daarvoor doen.	16
3.3 Pijler 2: Individuele voorzieningen/Compensatieplicht	18
3.3.1 Waar staan we eind 2011.	18
3.3.2 Waar willen wij naar toe.	18
3.3.3 Wat gaan wij daarvoor doen.	19

3.4 Pijler 3: OGGZ	20
3.4.1 Waar staan we eind 2011.	20
3.4.2 Waar willen we naar toe.	21
3.4.3 Wat gaan wij daarvoor doen.	22
3.5 Pijler 4: de drie D's	23
3.5.1 Extramurale begeleiding en dagopvang.....	23
3.5.2 Jeugdzorg	23
3.5.3 Wet Werken naar Vermogen.....	23
3.5.4 de samenhang	24
4 De Wmo in breder verband	25
4.1 Wonen	25
4.2 Schuldhulpverlening.....	25
4.3 Zorg- en veiligheidshuis.....	26
4.4 Bewegen, spelen en sporten	26
4.5 Zorg en Techniek.....	27
5. Wat merken onze inwoners hiervan?	28
6. Burger en cliëntenparticipatie.....	28
7. Voortgang en tevredenheid	28
8. Het financiële kader voor de komende jaren	28

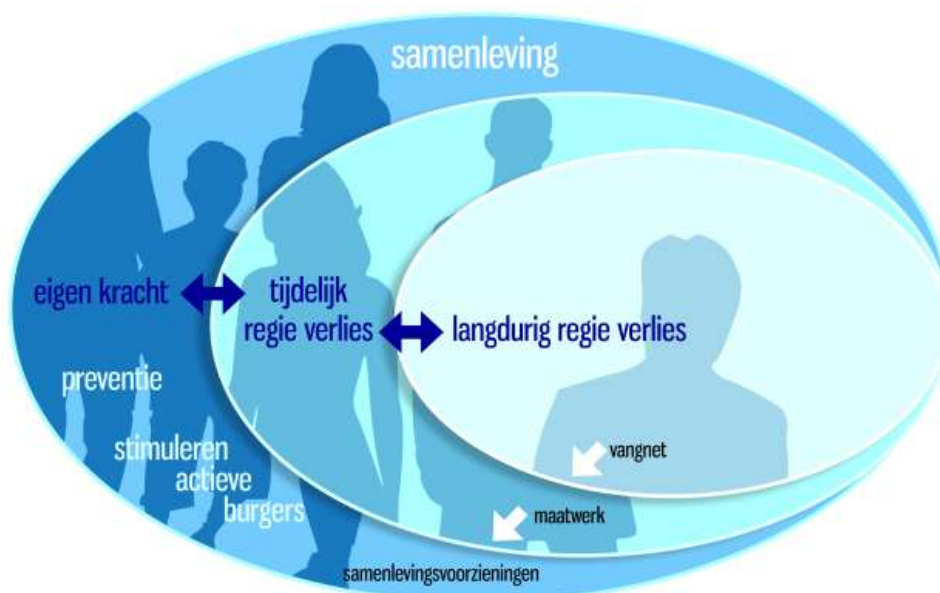
0. Inleiding

0.1 Algemeen

Op 1 januari 2012 is het precies vijf jaar geleden dat de Wet maatschappelijke ondersteuning in werking is getreden. Een wet die gemeenten voor nieuwe uitdagingen plaatste. Taken die voorheen onder verantwoordelijkheid van het rijk vielen werden overgedragen aan de gemeente. Er werden nieuwe begrippen, zoals de compensatieplicht, geïntroduceerd. Gemeenten kregen binnen de kaders van de wet ruimte om beleid te ontwikkelen dat past bij de lokale situatie. Maar ook een wet die de gemeenten moest stimuleren om anders te gaan denken en doen. Meedoen was en is de centrale gedachte achter de Wmo. Kernbegrippen als zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, individueel maatwerk, horizontale verantwoording en burgerparticipatie moesten vertaald worden in beleid en uitvoering. Er moest samenhang ontstaan tussen de verschillende beleidsterreinen (prestatievelden) die onder de Wmo waren gebracht. En, de gemeente moest in een meerjarenbeleidsplan aangeven hoe zij invulling zou gaan geven aan de opdracht die de wet haar had gegeven.

Onder de naam “Delft voor elkaar” heeft de gemeenteraad eind 2007 het Wmo-beleidsplan voor de periode 2008-2011 vastgesteld. In die vier jaar hebben zich veel ontwikkelingen voorgedaan en ook de komende jaren zullen nieuwe ontwikkelingen elkaar in rap tempo opvolgen. Ontwikkelingen die het hele sociale domein betreffen en elkaar sterk beïnvloeden. Dit noodzaakt tot het aanbrengen van samenhang in beleid en uitvoering die breder reikt dan alleen de prestatievelden van de Wmo.

Met het vaststellen van de nota “Samenhang in het sociale domein” hebben wij onze visie gepresenteerd die richting geeft aan de ontwikkelingen binnen dit domein. In deze sociale visie staan ‘een plek en kansen voor iedereen’ en (het versterken van) de eigen kracht van burgers om te kunnen ‘doen, meedoen en ertoe doen’ centraal. Een goed sociaal klimaat waarin mensen zich veilig kunnen voelen en een goede structuur van samenlevingsvoorzieningen zijn in deze sociale visie van essentieel belang. Alle burgers dragen daar ook weer naar eigen vermogen aan bij. Veruit de meeste mensen hebben de kracht en mogelijkheden om regie te hebben en te houden op hun eigen leven en nemen actief deel aan de samenleving. In een aantal situaties kunnen mensen kwetsbaar zijn en te maken krijgen met regieverlies. Dat kan door fysieke, psychische of sociale beperkingen, of door beperkingen in maatschappelijke deelname. De gemeente ondersteunt – samen met haar partners in het sociale domein - burgers met tijdelijk regieverlies. Deze ondersteuning is een kwestie van maatwerk, tijdelijk en gericht op het (weer) versterken van de eigen kracht en mogelijkheden. Een beperkte groep mensen heeft te maken met een langdurig verlies van regie of regiegebrek. Zij hebben specialistische zorg, professionele begeleiding en / of hulpverlening nodig. Partners in het sociale domein werken ook hier samen en de gemeente biedt een vangnet; ondersteuning is ook hier gericht op versterking, of ontwikkeling van eigen kracht en mogelijkheden.

De keuze voor de opzet sociale visie → beleidsplan → uitvoeringsplan betekent ook een herpositionering van het Wmo-beleidsplan. Mede als gevolg hiervan hebben wij er bewust voor gekozen ons in dit plan zoveel mogelijk te beperken tot het uitzetten van de hoofdlijnen. Verdere concretisering zal binnen deze kaders plaatsvinden in uitvoeringsnotities met daarin opgenomen de meetbare resultaten. Naast een heldere positionering van de diverse documenten heeft dit tot voordeel dat het ruimte biedt voor dynamiek en inbreng van alle betrokkenen in de uitvoering. Hiermee hopen we te kunnen meebewegen op actuele maatschappelijke ontwikkelingen, behoeften en initiatieven.

0.2 Leeswijzer

Dit beleidsplan start in hoofdstuk 1 met een korte terugblik op de afgelopen jaren. Daarbij beperken wij ons tot de meest belangrijke stappen in de ontwikkeling van de Wmo binnen onze gemeente. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een schets van de huidige situatie: wat speelt er op dit moment en welke opgave vloeit daaruit voort.

Waar willen wij over vier jaar staan, wat zijn daarbij onze uitgangspunten en op wie richten wij ons bij de uitvoering van het beleid? Vragen die in hoofdstuk 2 worden beantwoord. Daarmee vormt dit hoofdstuk de basis voor ons vernieuwde Wmo-beleid.

In het derde hoofdstuk beschrijven wij aan de hand van enkele pijlers de kern van ons nieuwe Wmo-beleid. Omdat er in de loop van 2011 al op diverse terreinen beleidsnota's zijn ontwikkeld en vastgesteld zal de beschrijving op die punten beperkt blijven tot de hoofdlijnen. Voor meer inhoudelijke informatie over dat beleidsterrein zal worden verwezen naar de betreffende documenten. Op de terreinen waarop tot nu geen nieuwe beleidskaders zijn ontwikkeld of vastgesteld zal uitgebreider worden aangegeven welke richting wij op willen, waarom wij dat willen en hoe wij dat verder vorm gaan geven.

Het nieuwe Wmo-beleid kan niet los worden gezien van de ontwikkelingen op andere beleidsterreinen. Samenhang en afstemming met bijvoorbeeld wonen, veiligheid en gezondheid is van wezenlijk belang. In hoofdstuk 4, de Wmo in breder verband, zullen wij nader ingaan op deze aspecten van lokaal beleid.

Nieuw beleid heeft vrijwel altijd gevolgen voor de inwoners van onze stad. Maar wat gaat die daarvan merken? In hoofdstuk 5 proberen wij dat inzichtelijk te maken.

“De burger” heeft een belangrijke stem in het hele verhaal. Het zesde hoofdstuk geeft duidelijkheid over de manier waarop burger- en cliëntenparticipatie de komende jaren vorm wordt gegeven.

Het voorlaatste hoofdstuk geeft informatie over de manier waarop wij de voortgang in de uitvoering van dit plan zullen bewaken, daarover verantwoording af zullen leggen en hoe wij de tevredenheid van onze burgers zullen onderzoeken.

Dit plan wordt in hoofdstuk 8 afgesloten met de financiële kaders voor de komende jaren.

1. De Wmo in Delft;

1.1 een korte terugblik

De beleidsarme invoering van de Wmo was noodzakelijk om ervoor te zorgen dat er binnen Delft een basis kon worden gecreëerd voor de uitvoering van de nieuwe taken. In de eerste periode is daardoor vooral aandacht besteed aan het neerzetten van een voldoende toegeruste uitvoeringsorganisatie. De gemeente moest immers duizenden cliënten huishoudelijke verzorging overnemen vanuit de AWBZ. Nieuwe aanvragen moesten vanaf januari 2007 bij de gemeente worden ingediend terwijl alle bestaande gebruikers van deze zorg in de loop van dat jaar opnieuw moesten worden geïndiceerd. Vanaf dat moment kwamen ook zij onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Gelijktijdig is gestart met het opstellen van het Wmo beleidsplan voor de jaren 2008-2011. Om voldoende samenhang en een op de lokale situatie afgestemde ordening aan te brengen is er destijds voor gekozen het beleidsplan in vier cluster op hoofdlijnen op te stellen. Uitwerking heeft vervolgens plaatsgevonden in vier deelnota's.

Vanaf 2008 is voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering van het beleidsplan en de deelnota's. Dit heeft op veel terreinen tot goede resultaten geleid getuige de hoge mate van tevredenheid die uit de jaarlijkse klant tevredenheids onderzoeken is gebleken. Het goed organiseren van de toegang tot zorg en ondersteuning (via het Startpunt, CJG en Meldpunt Bezorg?) heeft daar ongetwijfeld aan bijgedragen.

Alle goede resultaten ten spijt, de ontwikkelingen lokaal en landelijk hebben ons doen beseffen dat we er nog lang niet zijn. De Wmo is immers een participatiewet. Een wet die gericht is op deelname aan de samenleving waarbij nadrukkelijk wordt uitgegaan van de eigen kracht van mensen en hun omgeving. Maar ook een wet die uitgaat van het individu en daarmee van een vraaggerichte benadering met maatwerk arrangementen ingeval ondersteuning nodig is. Dit vraagt van alle betrokkenen een verandering in het denken en doen. Maar het vraagt ook een gemeentelijk beleid dat in voldoende mate recht doet aan deze essentiële uitgangspunten van de Wmo.

Financiële en demografische ontwikkelingen hebben de noodzaak om te komen tot ingrijpende beleidswijzigingen nadrukkelijk versterkt. In de raadsbrief van december 2010 is de beleidsvernieuwing aangekondigd en zijn de hoofdlijnen en uitgangspunten voor het nieuwe beleid vastgesteld (zie hoofdstuk 2). Daarbij is ook aangegeven dat deze beleidsvernieuwingen zich concentreren op drie pijlers: Welzijn, de compensatieplicht en OGGZ. Aan de hand van deze drie pijlers en op basis van de gestelde kaders zijn beleidsnota's uitgewerkt en aan de raad voorgelegd. In hoofdstuk 3 zullen wij uitvoeriger terugkomen op deze drie pijlers.

1.2 Wat speelt er op dit moment

Uit alle trends en ontwikkelingen hebben wij vijf thema's gedestilleerd die qua omvang, intensiteit en gevolgen voor onze inwoners het meest in het oog springen.

1.2.1 versnippering

Op de eerste plaats constateren wij een versnippering in beleid en uitvoering. Te vaak bereiken ons signalen dat er voor één persoon of binnen één gezin een veelheid aan hulpverleners actief is. Allemaal vanuit de beste intenties maar in veel gevallen ook zonder afstemming waardoor samenhang in de hulpverlening onvoldoende is of zelfs ontbreekt.

Op het gebied van preventie vinden talloze activiteiten plaats maar ook op dit vlak ontbreekt het nogal eens aan een goede afstemming en samenwerking.

1.2.2 decentralisaties

De komende jaren komen drie grote decentralisaties op de gemeente af: de overheveling van de extramurale begeleiding en dagbesteding van de AWBZ naar de Wmo, de Jeugdzorg en de wet Werken Naar Vermogen. In hoofdstuk 3 komen wij uitgebreid terug op deze decentralisaties.

1.2.3 rijksbezuinigingen

Er is minder geld beschikbaar en de komende jaren zullen de beschikbare middelen alleen maar verder teruglopen. Op allerhande vlakken worden daardoor maatregelen genomen die negatieve financiële gevolgen hebben voor burgers met als groot risico dat mensen tussen wal en schip gaan vallen. Denk bijvoorbeeld aan de invoering van de eigen bijdrage binnen de GGZ, de IQ maatregel voor de groep licht verstandelijk gehandicapten, de verder gaande extramuralisering, het eigen risico en het schrappen van vergoedingen binnen de zorgverzekering en niet op de laatste plaats de 5%

efficiency korting die het rijk toepast bij de decentralisaties. Door deze en mogelijk nog andere maatregelen zullen steeds meer mensen hun hulpvraag op lokaal niveau neerleggen.

1.2.4 demografie

In de raadsbrief van december 2010 is op basis van de prognoses van dat moment al geconstateerd dat het aantal ouderen in Delft de komende jaren aanzienlijk zal stijgen. Was op 1 januari 2011 nog 13,4% van alle inwoners 65 jaar of ouder, volgens de meest recente prognoses zal dit percentage in 2025 opgelopen zijn naar 16,7%.

Alleen al deze ontwikkeling zal de komende jaren onherroepelijk leiden tot een groeiende zorgvraag. Een tendens die overigens de afgelopen jaren al zichtbaar is geworden bij het verstrekken van individuele voorzieningen.

De verdergaande extramuralisering leidt tot steeds minder bedden voor verzorging waardoor het streven naar langer zelfstandig wonen niet alleen een wens maar steeds nadrukkelijker een noodzaak wordt. Ook deze ontwikkeling veroorzaakt een toename van de vraag naar zorg en ondersteuning die bij de gemeente wordt neergelegd.

Tot slot kunnen wij constateren dat chronische aandoeningen zich steeds meer op jongere leeftijd manifesteren. Mensen hebben daardoor veel eerder en over een veel langere periode ondersteuning nodig.

1.2.5 individualisering

Nog steeds trekken veel mensen zich bewust of onbewust terug, hebben steeds minder contacten en verliezen de aansluiting met hun omgeving. Dit heeft ontegenzeggelijk gevolgen voor hun sociale redzaamheid en kan er zelfs toe leiden dat zij "over de rand duikelen". Steeds zwaardere vormen van hulpverlening zijn dan nodig om deze mensen weer in de juiste richting te krijgen.

1.3 Onze opgave

De trends en ontwikkelingen zoals hiervoor geschetst staan niet op zichzelf. Er zijn veel onderlinge relaties en op meerdere vlakken beïnvloeden zij elkaar. Dat maakt het noodzakelijk de verschillende vraagstukken met elkaar te verbinden, in het beleid maar ook bij de uitvoering. De drie decentralisaties zullen wij daarom niet als geïsoleerde projecten oppakken maar als één traject benaderen. Alleen op die manier achten wij het mogelijk tot een financieel verantwoorde opzet te komen en toch de garantie te kunnen bieden dat mensen die dat echt nodig hebben hulp en ondersteuning kunnen krijgen.

Dit brengt ons bij een tweede opgave, het versterken van samenhang en samenwerking zowel binnen de gemeente als tussen de gemeente en onze maatschappelijke partners en tussen onze partners onderling. Dit vraagt nog nadrukkelijker het doorbreken van schotten tussen beleidsterreinen, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Beleidsinhoudelijk hebben wij een belangrijke stap gezet door de vaststelling van de overkoepelende sociale visie en de wijze waarop daar invulling aan zal worden gegeven. Wat dit betekent voor de financiële aspecten zal later in dit plan worden toegelicht.

Onze inzet richten wij de komende periode niet op alle inwoners van onze stad. 80 % van de bewoners redt zich immers prima. Willen zij iets ondernemen dan zullen wij dat wel faciliteren. De resterende 20 % heeft in meer of mindere mate ondersteuning nodig. Daartoe horen met name jongeren van 0 tot 14 jaar, mensen boven de 75 jaar en in het algemeen mensen die een steuntje in de rug nodig hebben om hun eigen kracht te hervinden en weer mee te kunnen doen. Het zijn met name deze mensen waar wij onze inzet op zullen richten. Voor 15 % van de mensen zal dat beperkt kunnen zijn tot tijdelijke ondersteuning, 5 % van onze inwoners zal daarentegen langdurig ondersteund moeten worden.

2. Visie, doelen en uitgangspunten

2.1 Onze visie.

Een betrokken samenleving waarin alle inwoners de kans krijgen om mee te doen, iedereen de regie over zijn eigen leven kan houden en als dat niet meer op eigen kracht lukt een steuntje in de rug krijgt. Een beeld van de Delftse samenleving zoals wij die graag zien. Een beeld ook waar de afgelopen jaren hard naar toe gewerkt is. Daarbij zijn grote stappen vooruit gezet en successen geboekt. Maar, daarmee zijn we er nog niet. Nog steeds zijn er mensen die buiten de boot (dreigen te) vallen, die de regie verliezen en die geen of onvoldoende vaardigheden en mogelijkheden hebben om uit de (dreigende) negatieve spiraal te komen. Erger is nog, dat door de financieel economische situatie de kans reëel is dat alleen maar méér mensen in een kwetsbare situatie terecht komen terwijl de (financiële) mogelijkheden om ondersteuning te bieden steeds minder worden.

Betekent dit dat ons toekomstbeeld van Delft een illusie is geworden? Nee. Wij hebben onveranderd vertrouwen in de kracht van onze inwoners en de kracht van de Delftse samenleving. Wij blijven daarom vasthouden aan het beeld van een stad waar iedereen goed en prettig kan wonen, zo zelfstandig mogelijk kan functioneren en deelneemt aan het maatschappelijk leven. Een stad waar mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor hun omgeving; en daar ook naar handelen. Maar ook een stad die ondersteuning biedt aan mensen die dat echt nodig hebben.

De huidige situatie vereist echter wel beleidsinhoudelijke vernieuwingen, nog meer samenhang en afstemming tussen beleidsterreinen en een andere kijk op de manier waarop procesmatig en organisatorisch de uitvoering van ons beleid in de stad wordt neergezet. De sociale visie en de daarin opgenomen uitgangspunten voor de inrichting van de ondersteuning is daarbij onze leidraad.

2.2 Hoofddoelen van ons Wmo-beleid

"Meedoen". Dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van de Wmo. Dat meedoen geldt iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. Verreweg het grootste deel van de burgers organiseert zijn deelname aan de samenleving geheel op eigen kracht. Velen zetten zich uit eigen beweging in voor anderen. Soms is iets extra's nodig om burgers te stimuleren of om het mogelijk te maken een bijdrage aan de samenleving te leveren.

Soms lukt dat meedoen niet op eigen kracht. Dat kan zijn omdat burgers de weg niet weten, de regie kwijt zijn, problemen hebben met opgroeien of met het opvoeden van hun kinderen. Soms gaat het om mensen die zelf de hulpverlening niet weten te vinden: ouderen in een isolement, mensen die zich schamen zorg te vragen of mensen die geen zorg willen vragen, terwijl ze dat eigenlijk wel nodig hebben ("zorgwekkende zorgmijders"). Anderen hebben enige mate van ondersteuning nodig, omdat ze sommige dingen vanwege een beperking niet zelf kunnen. Mensen indien nodig ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving, herstellen van de zelfredzaamheid, mensen toerusten om maatschappelijk te participeren, dáár gaat het om.

Deze passage uit de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel (Kamerstukken II 2004-2005, 30 131) geeft nog steeds op een heldere wijze de hoofddoelen van de Wmo weer: het waar nodig herstellen van de zelfredzaamheid, het bevorderen van maatschappelijke participatie en het versterken van de kracht van de samenleving.

2.2.1 Zelfredzaamheid

Onder zelfredzaamheid verstaan wij het vermogen om je eigen leven in te richten zonder dat hulp van anderen nodig is. Daarbij spelen zowel lichamelijke componenten een rol als sociale componenten. Bij de lichamelijke zelfredzaamheid gaat het enerzijds over het vermogen om basale zelfverzorgende activiteiten zoals lichaamsreiniging en aan- en uitkleden en anderzijds over instrumentele activiteiten zoals het verzorgen van maaltijden, schoonmaken of het doen van boodschappen. Het wel of niet kunnen verrichten van deze activiteiten is voor een belangrijk deel fysiek bepaald.

Sociale zelfredzaamheid is het vermogen van mensen om sociaal te kunnen functioneren. Het gaat dan vooral over vaardigheden en motivatie om maatschappelijk actief te zijn, het aangaan en onderhouden van relaties en het organiseren van een ondersteunende- of hulpstructuur. Beide elementen zijn van belang om volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen en dragen bij aan een positief gevoel van welbevinden. De mate van zelfredzaamheid is bepalend voor iemands behoefte aan ondersteuning vanuit zorg en gebruik van het welzijnsaanbod.

2.2.2 Maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie staat voor deelname van (groepen) burgers aan de samenleving. Deze deelname heeft betrekking op een breed scala aan activiteiten zoals het hebben van werk, het volgen van onderwijs, het verrichten van vrijwilligerswerk en betrokken zijn bij de leefbaarheid van de eigen omgeving. Met als uitgangspunt dat dit alles op een voor de persoon zinvolle manier kan plaatsvinden. Ofschoon de Wmo zich op veel maar niet op alle samenlevingsterreinen richt vinden wij het van groot belang zodanige verbindingen tot stand te brengen dat daarmee een win-win situatie kan worden gecreëerd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan koppelingen zoals “Wmo - Wonen”, “Wmo - Werk & inkomen” maar ook concreter aan de relatie Mantelzorg en het verrichten van (betaald) werk.

Niet iedereen kan op eigen kracht meedoen. Het is dan van belang mensen indien nodig te ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving en hen in staat te stellen maatschappelijk te participeren. Wij gaan er daarbij vanuit dat voor deze ondersteuning zoveel als mogelijk een oplossing wordt gezocht in de samenleving zelf. Familie, vrienden, sociale verbanden en organisaties spelen daarbij een belangrijke rol. Wij zien het daarbij als onze taak goede initiatieven te ondersteunen en inwoners te stimuleren eigen verantwoordelijkheid te nemen.

2.2.3 De kracht van de samenleving

De samenleving is continu in beweging door factoren als vergrijzing en ontgroening. Ook veranderend overheidsbeleid en nieuwe wetgeving zorgen voor beweging. Hierbij moet gedacht worden aan de vermaatschappelijking van de zorg en een terugtrekkende overheid. Om de maatschappelijke vraagstukken van nu en de toekomst te kunnen oplossen, moet de samenleving voldoende veerkracht hebben. Het betrekken van bewoners bij het aanpakken hiervan zorgt daarvoor. Een gezonde gemeenschap is dé basis voor een veerkrachtige lokale samenleving, waarin zoveel mogelijk bewoners, zo niet allen, mee doen. Vrijwillige inzet is de hefboom om hiertoe te komen. Bewoners die in vertrouwen samenwerken met anderen en uit vrije wil diensten aan elkaar en derden leveren. Wij kunnen en willen als gemeente niet meer de oplosser zijn van alle problemen, maar zullen uitgaan van de (organisatie)kracht van de samenleving. Deze organisatiekracht kan worden vergroot, door mensen te stimuleren hun ontwikkelde talenten ten behoeve van de samenleving in te zetten. Wij zien het als onze taak daarvoor de voorwaarden te creëren en waar nodig ondersteuning te bieden zodat het zelf-organiserend vermogen van onze inwoners ten volle tot zijn recht kan komen.

2.3 Onze uitgangspunten

In de vorige paragraaf is al aangegeven dat wij voor het bereiken van onze hoofddoelen op de eerste plaats uitgaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de inwoners van onze stad. Voor de meeste mensen is zelfredzaamheid en participatie een vanzelfsprekendheid. Anderen hebben alleen een steuntje in de rug nodig. Maar, niet iedereen heeft voldoende vaardigheden en mogelijkheden om zelf of samen met zijn directe omgeving tot oplossingen tot komen. Wij zullen er alles aan doen om deze mensen die hulp of ondersteuning te bieden die noodzakelijk is maar bij de mate waarin en de wijze waarop zullen wij ons wel laten leiden door onderstaande uitgangspunten.

2.3.1 Voorkomen is beter dan genezen

Dit uitgangspunt lijkt misschien een vanzelfsprekendheid maar er is op het punt van preventie nog veel winst te boeken. Niet op de eerste plaats door voorzieningen aan te bieden maar meer dan voorheen door bewustwording bij mensen te stimuleren. Een gezonde levensstijl, sport, spel en bewegen. Voorbeelden die helpen om het welbevinden te bevorderen. Maar het helpt vooral om te voorkomen dat mensen te snel zijn aangewezen op allerlei vormen van hulp en ondersteuning. Maar “voorkomen” gaat verder. Door tijdig maatregelen te nemen kunnen mensen er zelf voor zorgen dat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen zonder afhankelijk te worden van allerlei voorzieningen.

Dat hier mede een taak is weggelegd voor de lokale overheid en maatschappelijke partners moge duidelijk zijn.

2.3.2 Het resultaat is belangrijker dan het middel

Het gaat niet meer over de vraag welke voorziening wij moeten verstrekken maar welk resultaat wil de hulpvrager bereiken. Wat is precies het probleem, welke beperkingen worden daardoor veroorzaakt en wat wil de vrager bereiken? Kan hij dat resultaat zelf bereiken of heeft hij daar hulp bij nodig? Is dat hulp die de omgeving kan bieden of zijn algemene voorzieningen een voldoende oplossing?

Om de situatie van de hulpvrager goed in beeld te krijgen en dus een onderbouwd antwoord op deze vragen te krijgen zal meer dan tot nu in gesprek moeten worden gegaan met de hulpvrager. Een gesprek waarmee de situatie helder in beeld wordt gebracht en waarin samen gezocht wordt naar de beste oplossing.

2.3.3 U vraagt maar wij vragen ook

Iedere inwoner van onze stad is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor zijn eigen situatie en dus ook voor zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Bij hulpvragen zal dan ook meer gekeken gaan worden naar de mogelijkheden die iemand wel heeft in plaats van alleen te kijken naar datgene wat iemand niet (meer) kan. En daarbij gaat het niet alleen over fysieke of verstandelijke mogelijkheden maar zeker ook over de financiële mogelijkheden om zelf tot oplossingen te komen voor de ervaren beperkingen.

2.3.4 Niet leunen maar elkaar ondersteunen

De rode draad in het Wmo-beleid is "meedoen" in de breedste zin van het woord: zo lang mogelijk zelfstandig wonen, betrokkenheid bij de eigen leefomgeving en deelname aan het maatschappelijke verkeer. Ofschoon het accent in ons beleid ligt bij het ondersteunen van mensen in een kwetsbare situatie die zonder hulp niet tot een voldoende oplossing kunnen komen, is dit onmogelijk zonder de betrokkenheid van medeburgers. Meedoen doelt dus niet alleen op de vragende burger die daarbij ondersteuning nodig heeft maar ook op de biedende burger die hem daarbij kan ondersteunen. En de gemeente? Die ondersteunt beiden met voorwaarden waarin zij zelf niet kunnen voorzien. Het bevorderen van sociale samenhang in wijk en buurten en het stimuleren van het zelforganiserend vermogen van mensen, maar ook het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers en het zorgen voor goede voorwaarden waaronder deze mensen hun taken kunnen oppakken zijn elementen die nodig zijn om daadwerkelijk invulling aan dit uitgangspunt te geven.

2.3.5 Algemeen als het kan, individueel als het moet

Daar waar mensen voldoende geholpen zijn door gebruik te maken van algemene voorzieningen zullen zij daar naar verwezen worden. Voorwaarde is uiteraard dat die algemene voorzieningen aanwezig en voor de hulpvrager toegankelijk en bereikbaar zijn. Individuele voorzieningen vormen het vangnet voor die situaties waarin andere oplossingen geen of onvoldoende oplossing bieden.

2.3.6 Financieel verantwoord

De hiervoor genoemde uitgangspunten vormen de leidraad voor de manier waarop hulpvragen van bewoners zullen worden beantwoord. Maar, om voldoende te kunnen garanderen dat de mensen die echt ondersteuning nodig hebben dat ook in de toekomst kunnen krijgen zullen wij ook moeten zorgen voor een financieel verantwoorde aanpak. Doorgaan op de huidige voet betekent immers een steeds grotere aanslag op steeds beperkter wordende middelen. Zorgvuldig met de beperkte middelen omgaan en gelijktijdig er voor zorgen dat mensen die echt hulp nodig hebben dat ook kunnen krijgen vraagt om een slimme, vernieuwende en soms onorthodoxe aanpak. Maar het vraagt ook om een cultuuromslag bij bewoners en professionals.

2.4 Op wie richten wij ons?

De negen prestatievelden van de Wmo nodigen erg gemakkelijk uit tot het benoemen van doelgroepen: in algemene zin "kwetsbare burgers" en meer specifiek jongeren, ouderen, mensen met een handicap of mensen een psychisch of psychosociaal probleem. Een dergelijke indeling kan houvast bieden maar doet volgens ons geen recht aan de werkelijkheid. Iedereen loopt immers kans om in een kwetsbare situatie terecht te komen.

Dat wil echter niet zeggen dat iedereen kwetsbaar is. En het wil ook niet zeggen dat wij ons beleid op iedereen zullen richten.

Integendeel. Uit landelijk onderzoek blijkt immers dat 80 % van de mensen voldoende zelfredzaam is en op eigen kracht kan deelnemen aan het leven van alledag. Van een ander deel, 15 %, is geconstateerd dat zij te maken hebben met tijdelijk regieverlies en hulp nodig heeft om op het goede spoor te komen. In veel gevallen is dan slechts in beperkte mate ondersteuning nodig, bijvoorbeeld door een gericht advies of het verkrijgen van de juiste informatie. Maar helaas heeft ook 5 % van de mensen permanent regieverlies. Zij hebben onvoldoende of zelfs geen vaardigheden en mogelijkheden om daar zelfstandig weer uit te komen en zijn in veel gevallen ook permanent aangewezen op zorg.

Het zijn de mensen die tijdelijk of langdurig de regie over hun eigen leven kwijt zijn en daar zonder ondersteuning niet of onvoldoende uit kunnen komen waar wij ons willen richten. Zonder onderscheid naar leeftijd, afkomst of welk ander criterium dan ook. Het gaat om de situatie waarin iemand verkeert, zijn eigen mogelijkheden of juist het ontbreken daarvan en het individuele maatwerk dat nodig is om deze persoon weer in de goede richting te krijgen.

Doelgroepen als zodanig zullen overigens niet volledig buiten het gezichtsveld blijven. Er zijn nu eenmaal groepen die in algemene zin een verhoogd risico lopen om in een kwetsbare situatie terecht te komen. Anderzijds is het ook niet zo dat zij er per definitie zelf of samen met hun omgeving niet uit kunnen komen. Van iemand met een verstandelijke beperking die weinig of geen ondersteuning uit zijn omgeving kan krijgen mag verondersteld worden dat hij in een kwetsbare positie verkeert, onvoldoende zelfredzaam is en daarom ondersteuning nodig heeft. Ontvangt deze persoon daarentegen vanuit zijn directe omgeving alle hulp en steun die nodig is dan blijft hij weliswaar onvoldoende zelfredzaam maar heeft vervolgens geen extra/externe ondersteuning nodig. Het systeem rondom die persoon zorgt er immers voor dat de onvoldoende zelfredzaamheid wordt gecompenseerd. "Samenredzaamheid" is misschien wel de term die een dergelijk situatie het best typeert.

Gelijktijdig moeten wij ook constateren dat een steeds groter beroep wordt gedaan op mensen uit de omgeving van minder zelfredzame mede bewoners. Een tendens die past binnen de Wmo-gedachte maar die ook de nodige risico's in zich draagt. Om dat zoveel als mogelijk te voorkomen zullen wij ons niet uitsluitend op het individu van de hulpvrager richten maar daar nadrukkelijk het (sociale) systeem rondom die persoon bij betrekken.

2.5 Hoe gaan we de ondersteuning organiseren?

In ons beleid voor de komende jaren staan de inwoners van Delft centraal. Zij hebben de kracht en het vermogen om Delft de stad te laten zijn waar iedereen het gevoel heeft in een sámenleving te wonen. Een samenleving waar mensen er voor elkaar zijn. Maar ook een samenleving die kan vertrouwen op ondersteuning van overheid en maatschappelijk middenveld wanneer dat nodig is.

De structuur waarbinnen de noodzakelijke ondersteuning kan worden geboden dient daarvoor beter te worden ingericht. In het licht van de drie decentralisaties zien wij goede kansen om de samenhang in het sociale domein te vergroten en (nog) integraler te werken.

Hiervoor hebben wij de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De toegang tot ondersteuning wordt verder gestroomlijnd.
- Een gezamenlijke diagnose aan de voorkant met eenduidige indicatiestelling en diagnose-instrumenten
- Vraaggericht werken: wat is er nodig om de problemen in samenhang op te lossen, benutten van creatieve mogelijkheden in de leefomgeving
- De ondersteuning die we bieden is niet vrijblijvend, wederkerigheid wordt vormgegeven
- Ontschotten en instrumenten en voorzieningen samen inzetten
- Systeemaanpak in multiprobleemsituaties: één gezin, één plan, één budget, één verantwoordelijke in een multidisciplinaire hulp- en dienstverlening

3. Het Wmo-beleid voor de jaren 2012-2015

In dit hoofdstuk zetten wij de hoofdlijnen uit voor ons toekomstig beleid. Zoals in het vorige hoofdstuk al aangekondigd gaan wij daarbij uit van een beperkt aantal pijlers waarbinnen de prestatievelden van de Wmo een plek krijgen. Gelijktijdig houden wij met deze indeling rekening met de ontwikkelingen die de komende jaren op de gemeente afkomen.

Na de koppeling tussen de pijlers en de Wmo-prestatievelden zullen wij nader ingaan op de afzonderlijke pijlers. Per pijler zal kort worden aangegeven waar onze gemeente op dit moment staat met de uitvoering van het beleid en welke richting wij de komende jaren uit willen.

3.1 De pijlers van ons beleid

In onderstaande tabel zijn de pijlers van ons beleid gekoppeld aan de prestatievelden van de Wmo.

Pijler	Prestatieveld
Welzijn	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van wijken en buurten 3. Het geven van informatie en advies 4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers 5. Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem
Jeugdbeleid	<ol style="list-style-type: none"> 2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
Individuele voorzieningen/ Compensatieplicht	<ol style="list-style-type: none"> 6. Het treffen van voorzieningen voor mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer
OGGZ	<ol style="list-style-type: none"> 7. Het bieden van maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en het tegengaan van huiselijk geweld 8. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg 9. Het bevorderen van verslavingsbeleid

Met deze indeling zetten wij een basis voor de beleidsuitvoering waarmee zowel onze huidige Wmo-taken als ook de toekomstige, nog te decentraliseren taken naadloos onder dit beleidsplan passen. Was tot nu onze insteek voor de vernieuwing van het Wmo-beleid gericht op drie pijlers (welzijn, compensatie en OGGZ), door de ontwikkelingen die op ons afkomen hebben wij daar een vierde pijler aan toegevoegd, de drie decentralisaties: begeleiding, jeugdzorg en de wet Werken naar vermogen. In de volgende paragrafen worden de vier pijlers nader toegelicht.

3.2 Pijler 1: Welzijn

3.2.1 Waar staan we eind 2011.

De term "welzijn" staat in dit beleidsplan voor een breed scala aan activiteiten en voorzieningen. Bewoners kunnen daar gebruik van maken. Maar, zij ondersteunen bewoners ook om naar vermogen mee te doen en, waar mogelijk, hun zelfredzaamheid te vergroten. Het begrip omvat in Wmo-termen een viertal prestatievelden. Op al deze velden zijn de afgelopen jaren ontwikkelingen in gang gezet die de bewoner, de vraag van die bewoner maar zeker ook de eigen kracht van die bewoner meer centraal stelt. Ofschoon vooral de bezuinigingen de nodige druk hebben gelegd op de voortgang in deze ontwikkelingen kunnen we toch constateren dat veel vooruitgang is geboekt.

Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van wijken en buurten is voor een belangrijk deel vormgegeven door de lokale wijkaanpak. Maar ook initiatieven en projecten zoals de woonservicezones hebben een belangrijke bijdrage geleverd. Met recht mag gezegd worden dat er de afgelopen jaren een goede basis is gelegd om verder te gaan.

De informatie- en adviesfunctie is voornamelijk belegd bij een drietal loketten. Het Startpunt wonen zorg en welzijn heeft zich steeds nadrukkelijker ontwikkeld tot hét loket voor vragen op het gebied van wonen zorg en welzijn. De verbreding van het Startpunt tot het loket waar aanvragen voor (individuele) voorzieningen kunnen worden ingediend is een belangrijke stap in de richting van een eenduidige toegangspoort voor hulp en ondersteuning. De positionering van “het gesprek” binnen het Startpunt heeft een versterking van die toegangspoort tot gevolg. Hulpvragers kunnen daardoor in een zo vroeg mogelijk stadium in de juiste oplossingsrichting worden begeleid. Samenwerking met en onderlinge afstemming tussen het Startpunt, het Meldpunt Bezorgd? en het CJG heeft steeds beter vorm gekregen. Hulpvragers komen sneller op de juiste plaats terecht en “van het kastje naar de muur” sturen is meer uitzondering dan regel.

Uitvoering van de Nota Vrijwilligers en mantelzorgers 2009-2012 is de afgelopen jaren voortvarend ter hand genomen. Op alle functies voor mantelzorgondersteuning is een stevige basis neergezet. Echter ook een basis die op onderdelen nog verdere versterking en verdieping nodig heeft. Zo is er een basispakket aan informatie beschikbaar maar zou die informatie actiever verspreid moeten worden en nog beter gericht moeten zijn op de verschillende situaties waarin (beginnende) mantelzorgers zich bevinden. Groepsgerichte of collectieve steun is volgens de mantelzorgers zelf goed geregeld maar de individuele en vaak emotionele steun blijft daarbij achter.

3.2.2 Waar willen we naar toe.

In de nota “Vooruit met welzijn” zijn de lijnen uitgezet die richting geven aan het vernieuwde welzijnsbeleid. De algemene opgave daarbij is ervoor te zorgen dat Delftenaren, ook zij die minder zelfredzaam zijn, voldoende de gelegenheid krijgen mee te doen naar vermogen en dat bewoners prettig met elkaar samenleven in hun wijk.

Het meer centraal stellen van de zelfredzaamheid van bewoners vraagt een omslag in het denken en doen van burgers maar ook van gemeente en maatschappelijke organisaties. Om deze omslag te bewerkstelligen sluiten wij aan bij “Welzijn nieuwe stijl”, een beweging die berust op een achttal zogenaamde bakens:

- 1) Gericht op de vraag achter de vraag: breder kijken naar individu of gezin
- 2) Gebaseerd op de eigen kracht van de burger: wat kan iemand zelf?
- 3) Direct er op af: zorgmijders actief opzoeken en toeleiden
- 4) Formeel en informeel in optimale verhouding: ook beroep op de inzet van sociale netwerken, vrijwilligersinitiatieven en wijkverbanden
- 5) Doordachte balans van collectief en individueel
- 6) Integraal werken: de gemeente brengt als regisseur partijen bij elkaar
- 7) Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht: concrete, duurzame afspraken.
- 8) Gebaseerd op ruimte voor de professional: zelfstandig handelen op basis van een ruime vrije beslissingsruimte.

Mede op basis van deze bakens zullen wij toewerken naar een structuur die recht doet aan de belevingswereld van de bewoners maar tevens rekening houdt met de (on)mogelijkheden van alle betrokken partners.

De wijk is bij uitstek het niveau waarop sociale problemen kunnen worden gesignaleerd en de maatschappelijke steunstructuur kan worden ingericht. De doorontwikkeling van de wijkaanpak zien wij daarbij als een methodiek, een manier waarop de gemeente zich op het juiste schaalniveau organiseert. Maatschappelijke partners zijn of worden uitgenodigd daarbij aan te sluiten. Op deze manier wordt een belangrijke randvoorwaarde gecreëerd om de doelstellingen voor maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid mogelijk te maken.

Wijken waar bewoners prettig samenleven en alert zijn op hun omgeving is niet mogelijk zonder de bewoners te betrekken bij wat er gebeurt in hun wijk. Hun zelforganiserend vermogen moet worden gestimuleerd. Professionele inzet vanuit het welzijnswerk wordt er daarom op gericht bewoners in staat te stellen samen activiteiten te organiseren, behoeften en aandachtspunten te signaleren en waar nodig het toeleiden naar een passend aanbod. Daarnaast moeten er mogelijkheden zijn voor ontmoeting.

Wij willen gezonde wijken waarin professionals in de eerstelijnsgezondheidszorg zich richten op het versterken van de gezondheid en het bevorderen van een gezonde leefstijl van bewoners. Daarbij

moet worden aangesloten bij de lokale gezondheidsproblemen en behoeften onder bewoners en er dient aandacht te zijn voor de fysieke en sociale leefomgeving. Professionals uit verschillende sectoren werken nog meer samen.

Eerstelijnsgezondheidszorg in de wijk vervult een signalerende en preventieve functie. Gezondheidscentra spelen een belangrijke rol in het netwerk aan voorzieningen in een buurt. De welzijnscomponent binnen de woonservicezones bestaat verder uit het streven in elke wijk de ontmoeting tussen bewoners te stimuleren vraag- en vindplaatsgericht en in uiteenlopende accommodaties. Er wordt zoveel mogelijk een verbinding gelegd naar gezond leven, sporten en bewegen.

Omdat ouderen meer risico lopen op gezondheidsklachten, is het voorgaande in het bijzonder op deze groep van toepassing. Ook is voor hen het behoud van de kwaliteit van leven een belangrijke uitdaging. Wij willen ervoor zorgen dat vraag en aanbod op wijkniveau zo optimaal mogelijk worden afgestemd.

De inzet van het huidige welzijnswerk is nog sterk gericht op de daarvoor beschikbare accommodaties. Wij willen wijkgericht welzijnswerk, waarbij de activiteiten leidend zijn en accommodaties faciliterend. Daarom streven wij naar multifunctionele accommodaties en willen beschikbare ruimtes van partners zo breed mogelijk inzetten. Welzijnsactiviteiten kunnen immers ook plaatsvinden op scholen, bij sportverenigingen en bij instellingen voor zorg en welzijn. Initiatieven willen wij zoveel mogelijk van bewoners zelf laten uitkomen. Welzijnsprofessionals signaleren behoeften aan activiteiten, ontmoeting en dagbesteding en spelen hierop in.

Niet in alle gevallen en voor alle situaties is de wijk de logische vindplaats of het juiste interventieniveau. Een belangrijk deel van het stedelijke welzijnsbeleid in Delft richt zich op de verdere ontwikkeling van maatschappelijke dienstverlening. De AWBZ pakketmaatregelen en de decentralisatie van de begeleiding vergen van professionals een nog bredere kijk op het soort ondersteuning waaraan bewoners behoefte hebben. En een nog betere onderlinge samenwerking. Wij willen verder werken aan een stad waar bewoners betrokken zijn bij hun omgeving en de gelegenheid krijgen om binnen hun mogelijkheden deel te nemen aan de samenleving. Ook deze ambities worden voor een deel stedelijk opgepakt door onder meer vrijwillige inzet te stimuleren en een goede basis te leggen voor de infrastructuur voor dagbestedingsactiviteiten.

Wij richten ons de komende jaren met name op de maatschappelijke ondersteuning aan individuen en gezinnen die tijdelijk of structureel te kampen hebben met regieverlies. Doorgaans is er sprake van een combinatie van verschillende problemen waarvoor bewoners zich melden of anderszins in beeld komen bij een van de instanties in de stad. Het komt regelmatig voor dat bewoners in een meervoudige probleemsituatie zelf onvoldoende zicht hebben op hun zorg- of hulpvraag. Wanneer dergelijke situaties niet tijdig of niet integraal worden aangepakt, kan de situatie ernstig verslechteren. Daarom zijn het vroegtijdig signaleren van problemen, integrale vraagverheldering en adequate dienstverlening van cruciaal belang.

Samen met onze partners willen wij werken aan een gezamenlijke benadering van bewoners met meervoudige problematiek. Aan de hand van de diverse domeinen waarop volgens ons van bewoners een zekere mate van zelfredzaamheid mag worden verwacht, maken partners een analyse van de situatie van een individu of gezin met meervoudige problematiek. Wanneer zij daarvoor niet zijn toegerust, zetten zij andere organisaties in. Partijen maken gezamenlijk goede afspraken over samenwerking, casemanagement en doorzettingsmacht. Bijzondere aandacht willen wij geven aan burgers die de weg naar dienst- en hulpverlening niet altijd zelf zoeken en vaak niet goed weten te vinden.

Rondom individuen of gezinnen met een sociale ondersteuningsvraag werken de verschillende partners aan een maatschappelijke steunstructuur. Daarbij worden op basis van een behandelplan de betrokken professionals, mantelzorgers en vrijwilligers in kaart gebracht en krijgen een rol. Een dergelijke werkwijze biedt ook aanknopingspunten voor de overheveling van de individuele begeleiding uit de AWBZ naar de WMO.

Gemeenten zijn op basis van de Wet publieke gezondheid (WPG) verantwoordelijk voor de totstandkoming en continuïteit van de collectieve preventie. Zij hebben de taak de gezondheid van hun inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. Daarnaast dienen zij zorg te dragen voor

samenhang binnen de collectieve preventie en de afstemming tussen collectieve preventie en curatieve zorg. Specifiek moet aandacht worden besteed aan de jeugd- en ouderengezondheidszorg. Wij hebben de taak hieraan uitvoering te geven door signalering, monitoring, preventie, informatie en begeleiding.

De WPG en de WMO hangen nauw met elkaar samen. Mensen die deelnemen aan de maatschappij voelen zich gezonder, zo blijkt uit verschillende onderzoeken. Andersom maakt een goede gezondheid deelname aan de maatschappij mogelijk. Wij streven ernaar het gezondheidsbeleid en het beleid binnen de Wmo naadloos op elkaar aan te laten sluiten.

Onder paragraaf 1.2.1. hebben wij al geconstateerd dat er veel activiteiten plaatsvinden op het gebied van preventie maar dat het nogal eens ontbreekt aan samenhang en afstemming. De komende jaren willen wij hier verandering in brengen. De focus moet daarbij enerzijds gericht zijn op een gezamenlijke aanpak van themagerichte preventieactiviteiten. Anderzijds zal meer dan nu gekeken moeten worden naar de situatie van burgers zodat een daarop afgestemd preventie-aanbod kan worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Zorg en vrijwilligers

Het verheugt ons een gestage toename te kunnen constateren van vrijwilligers die bereid zijn zorgtaken voor medebewoners op zich te nemen. Daarbij moeten wij gelijk onderkennen dat de uitgangspunten voor het algemene vrijwilligerswerk niet meer in overeenstemming zijn met de taken die de groep zorgvrijwilligers op zich neemt. Gezien de huidige en toekomstig toenemende druk op de zorg en de gelijktijdige verschraving van de professionele zorg achten wij een aparte profilering van de zorgvrijwilligers, in de lijn van de mantelzorgers, uitermate van belang.

Het ondersteunen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers zal de komende jaren een belangrijk onderdeel van ons Wmo-beleid zijn. Bij de verdere uitwerking hiervan zullen drie kernbegrippen voor ons leidend zijn:

Samenredzaamheid:

Mantelzorg en vrijwilligerszorg zorgen samen ervoor dat dure professionele hulp zolang mogelijk kan worden uitgesteld. Zij zetten de hulpvragers weer in hun eigen kracht en versterken hun zelf organiserend vermogen. Ook dit is meedoen, het geeft voldoening en doet mensen stijgen (sociaal op de participatieladder).

Netwerk

Hulpvragen worden eerst binnen eigen sociale netwerk gesteld, daarna in het vrijwilligersnetwerk en als laatste komt de professionele zorg in beeld. Drempels, die zijn ontstaan door vraagverlegenheid en gêne om hulp te bieden, moeten worden weggenomen.

Zorgtaak en draagkracht in balans

Mantelzorg is waardevol. Overbelasting/uitval moet worden tegengegaan. De zorgtaak moet passen binnen de draagkracht die ook werk, gezin en privé omvat. Hetzelfde geldt voor de zorgvrijwilliger (vrijwilligers in de zorg lopen relatief grote kans op overbelasting)

Algemeen vrijwilligerswerk

Vrijwilligers zijn niet weg te denken uit onze samenleving. Zij voelen zich betrokken bij hun omgeving en zetten zich daarvoor in. Voor de vrijwilliger zelf is het een belangrijke vorm van participatie en een onderdeel van zijn persoonlijke ontwikkeling. Wij treffen deze vrijwilligers op diverse terreinen aan zoals rond zorgcentra, bij sportverenigingen, welzijnsinstellingen etc.

Wij waarderen de vrijwillige inzet van onze bewoners uitermate en willen deze ook verder stimuleren.

Kernbegrippen die daarbij voor ons de leidraad vormen zijn:

Actief burgerschap

We willen bewoners stimuleren om actief betrokken te zijn of te blijven bij de samenleving.

Daarbij zullen wij in gevallen waarin dat nodig is uitgaan van het principe "voor wat, hoort wat".

Participeren naar vermogen

Er wordt naar kansen en talenten gekeken in plaats van naar beperkingen. Iedereen kan/ "moet" meedoen.

Duurzaam vrijwilligerswerk

Een keer iets op vrijwillige basis voor iemand anders of de omgeving doen is uiteraard waardevol. Waardevoller is het wanneer vrijwilligerswerk of de vrijwillige inzet een duurzaam karakter heeft.

Aan de hand van deze kernbegrippen zal het begrip vrijwilligerswerk, naast de meer traditionele invulling, verbreed worden naar groepen mensen die tot nu onvoldoende in beeld waren. Teveel mensen zitten nu thuis zonder dat zij hun talenten kunnen of willen gebruiken. Wij willen deze mensen zoveel als mogelijk activeren en stimuleren om hun talenten in te zetten voor onze samenleving.

3.2.3 Wat gaan wij daarvoor doen.

Het verbeteren en versterken van de loketten maar ook van de samenhang en samenwerking tussen loketten (startpunt, CJG, Meldpunt Bezorgd?) heeft de komende periode voor ons hoge prioriteit. Zeker in het licht van de komende decentralisaties is het van wezenlijk belang dat de toegangspoort tot hulp en ondersteuning inhoudelijk goed en zo efficiënt mogelijk is georganiseerd. Voorkomen moet worden dat mensen onnodig doorverwezen moeten worden maar ook dat zij bij de verschillende ingangen gaan shoppen.

Wij streven ernaar de komende periode een sluitend systeem neer te zetten voor het traject van “het hebben van een hulpvraag” tot en met “het inzetten van hulp en ondersteuning”. Uitgangspunt binnen dat traject blijft de eigen kracht van mensen. De digitale mogelijkheden kunnen daarvoor worden verbreed en versterkt. Door bijvoorbeeld de Eigen Kracht Wijzer beschikbaar te stellen kunnen mensen geholpen worden op verschillende terreinen hun eigen mogelijkheden in beeld te krijgen. Lukt dat niet zelfstandig of beschikt iemand niet over internet dan kunnen de medewerkers bij de loketten daar in ondersteunen. Blijkt desondanks dat op eigen kracht betrokkene niet verder komt dan kan vanuit het loket direct de (vervolg) stap worden gezet naar een breed gesprek waarin de problemen, de individuele situatie en mogelijke oplossingsrichtingen kunnen worden uitgewerkt.

“Eigen kracht conferenties” zijn een hulpmiddel om de eigen kracht van mensen en hun directe omgeving in beeld te krijgen en te stimuleren. Gezien de positieve ervaringen streven wij er naar de inzet van dit instrument breder over de stad te verspreiden.

Met de vaststelling van de nota accommodatiebeleid hebben wij een basis neergezet waarmee op termijn in iedere wijk een op die wijk afgestemd aanbod van ruimte voor ontmoeting en activiteiten beschikbaar is. Uitvoering van dit beleid zal gefaseerd plaatsvinden.

Om tot de gewenste opzet te komen is een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- de infrastructuur van accommodaties wordt benaderd vanuit het *schaalniveau van de wijk*. Het uitgangspunt is: ‘daar waar het moet, in de wijk!’, maar *afhankelijk van de actieradius of de ‘dichtheid’ van de doelgroep* wordt op het schaalniveau van de stad of regio ook gezocht naar alternatieven;
- Daar waar kan zijn accommodaties *multifunctioneel*. Maar als niet alles in één gebouw kan, wordt gezocht naar clusters van voorzieningen binnen een bepaalde straal;
- Een vraag naar accommodatieruimte leidt niet direct tot meer fysieke ruimte, maar eerder naar duurzame samenwerking en logische verbindingen op verschillende beleidsterreinen;
- Analooq aan de woonservicezones geldt het uitgangspunt van ‘zones’ met *gecombineerde multifunctionele basisvoorzieningen* voor meerdere groepen - zowel kwetsbare, als kansrijke en talentvolle groepen;
- De gemeente werkt samen met allerlei instellingen en heeft een specifieke rol voor *jongeren, ouderen en mensen met een beperking*;
- Het bezit van vastgoed is geen kerntaak. Daar waar de markt geen goed alternatief biedt zal de gemeente vastgoed ontwikkelen en (tijdelijk) in eigendom nemen;
- De gemeente maakt afspraken met derden over het gebruik van hun accommodatieruimte voor sociaal-culturele welzijnsactiviteiten.

Deze uitgangspunten zijn in hun oorsprong weliswaar geformuleerd om invulling te geven aan het beleid voor welzijnsaccommodaties maar zullen ook van toepassing zijn op het beschikbaar krijgen of houden van ruimte voor andere beleidsterreinen. Daarbij moet op korte termijn vooral gedacht worden aan de ruimte die nodig is (en feitelijk ook beschikbaar is) voor activiteiten die plaatsvinden in het kader van (extramuraal) begeleiding en dagbesteding. De decentralisatie hiervan betekent voor de gemeente immers ook het zorgen voor goed bereikbare, toegankelijke ruimten waar deze ondersteuning kan worden geboden.

In 2012 zullen wij in samenwerking met onze partners toewerken naar een nieuw lokaal gezondheidsbeleid, mede gebaseerd op de taken die wij vanuit de WPG dienen uit te voeren. Binnen dat beleid zullen wij in ieder geval inzetten op het ondersteunen van mensen met een chronische ziekte en hun mantelzorgers door een aantal partijen in de stad in staat te stellen hiervoor

voorzieningen te treffen. Ook aan de gestaag toenemende groep dementerenden zal specifiek aandacht worden besteed.

In algemene zin zal de focus binnen het gezondheidsbeleid komen te liggen bij thema en doelgroep gerichte preventie. Afstemming tussen partners is hierin essentieel. Afhankelijk van doelgroep en problematiek zullen activiteiten en interventies stedelijk dan wel wijkgericht worden uitgevoerd.

Om voor een passend aanbod te zorgen zal op basis van demografische gegevens en diverse andere factoren de ondersteuningsbehoefte van ouderen in de wijk in beeld worden gebracht en op basis hiervan afspraken worden gemaakt met partners.

Dit beeld per wijk van de zorgbehoefte van ouderen maakt onderdeel uit van de verplichte taken die de gemeente op zich neemt in het kader van ouderengezondheidsbeleid. Daarnaast zal een aantal periodieke onderzoeken plaatsvinden op het gebied van zorg en welzijn waarmee wij een goed inzicht krijgen in vraag en aanbod zodat op basis daarvan waar nodig bijstelling kan plaatsvinden.

De basis die voor de ondersteuning van mantelzorgers de afgelopen jaren is neergezet zal daar waar nodig verder worden versterkt. Daarnaast gaan wij specifiek werk maken van een viertal speerpunten die de afgelopen jaren onvoldoende tot hun recht zijn gekomen.

Mantelzorg en werk in balans

Één op de 8 werknemers is ook mantelzorger. Zij vinden het moeilijk hun zorgtaken op het werk bespreekbaar te maken en er is onvoldoende bewustzijn aanwezig bij werknemer en werkgever van de mogelijkheden om werk en zorg met elkaar in balans te krijgen en houden. Wij zien het als onze rol om goed werkgeverschap uit te dragen en bewustwording te faciliteren. Daarvoor zullen wij op de eerste plaats onze eigen organisatie beter bewust maken van de aanwezigheid van mantelzorg op de werkvloer en het op maat en flexibel inzetten van het HRM-instrumentarium voor werkende mantelzorgers binnen onze gemeentelijke organisatie. Delftse bedrijven willen wij vervolgens in deze ontwikkeling meenemen terwijl wij mantelzorgers ervan bewust willen maken dat balans aanbrengen tussen de zorgverlening en het werk mogelijk is door dit bespreekbaar te maken bij de werkgever.

Op maat cliëntondersteuning

Individueel en op-maat gerichte cliëntondersteuning kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van de zorgdruk op mantelzorgers. Onze rol daarbij is bewust maken en het aan tafel brengen van de zorg- en welzijnspartners om tot een sluitende methodiek te komen van ondersteuning en waar nodig verwijzing. Bij de uitwerking hiervan zal ook de aangekondigde overheveling van de middelen voor de cliëntondersteuning van MEE worden betrokken.

Positie van mantelzorgers in de zorg

Mantelzorgers worden nu nog onvoldoende betrokken bij het maken van afspraken over de hulpverlening. Hun rol en inzet komt te weinig terug in zorg- en behandelplannen. Terwijl mantelzorgers de hulpvrager en zijn situatie het best kennen en binnen eigen vermogen willen steunen. Wij streven ernaar de mantelzorger een rol en positie te laten krijgen die past binnen een cliëntstelsel en onderdeel te laten zijn van behandelplannen. In de nieuwe Wmo verordening is de betrokkenheid van een mantelzorger inmiddels gewaarborgd, zowel bij de indicatiestelling als in het daaraan voorafgaande gesprek. Wij streven er naar die betrokkenheid ook in andere gevallen waarin sprake is van een gesprek of indicatiestelling vorm te geven.

Drempelverlaging respijtzorg

Respijtzorg heeft voor mantelzorgers nog vaak een te hoge drempel. Zij zijn er onvoldoende mee bekend of hebben het gevoel dat hun zorgtaak niet zo goed door een ander kan worden overgenomen. Zij zien daarom te vaak af van het gebruik van respijtzorg. Wij zien het als onze opdracht om praktische mogelijkheden te creëren en/of faciliteren waarmee deze drempel zoveel mogelijk kan worden verlaagd.

Vrijwilligerswerk in de meer traditionele vorm blijven wij verder bevorderen en ondersteunen door informatievoorziening over de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk en het verbinden van verschillende vormen van deskundigheidsbevordering. Waar nodig worden zij getraind voor hun taak, hebben een vaste coach (een vrijwilligerscoördinator) of ontvangen begeleiding of bijscholing.

Door het faciliteren van een digitale vacaturebank wordt het eenvoudiger een koppeling te leggen tussen vrijwilligers en organisaties. Ook zullen wij het belang en de mooie kanten van vrijwilligerswerk in de stad benadrukken en hier regelmatig aandacht aan besteden.

Met de overgang van de AWBZ functie begeleiding naar de WMO en de komst van de Wet Werken naar Vermogen zullen wij moeten zoeken naar meer alternatieven voor dagbesteding. Het verrichten van vrijwilligerswerk kan een uitstekende invulling zijn voor bewoners die langdurig een uitkering ontvangen en weinig tot geen uitzicht hebben op betaalde arbeid.

Vrijwilligerswerk zal daarom nadrukkelijker worden gepositioneerd als een vorm van re-integratie. Met toepassing van het uitgangspunt “u vraagt maar wij vragen ook” zullen meer mensen worden toegeleid naar vrijwilligerswerk. De belangen van zowel de betreffende bewoner als van de organisatie waar hij of zij aan de slag kan gaan zullen niet uit het oog worden verloren. Over de feitelijke inzet zullen afspraken moeten worden gemaakt over in ieder geval wat iemand moet kunnen, welke verplichtingen daarbij horen, hoe de begeleiding door de organisatie wordt vorm gegeven en de duur van het vrijwilligerswerk.

Bij de verdere uitwerking en implementatie van het voorgaande zetten wij vooral in op maatschappelijk rendementen en inverdieneffecten. Verder zullen wij zoveel als mogelijk aansluiten bij maatschappelijke initiatieven uit de stad.

Naast de hiervoor bedoelde groep bewoners bestaan er ook nog grote groepen “kansrijke” bewoners. Met name mensen die (bijna) met pensioen gaan of 55+ 'ers met een WWB uitkering hebben veel kennis en ervaring opgebouwd die in veel gevallen verloren dreigt te raken. Deze groepen zullen worden benaderd en bewustgemaakt van de mogelijkheden om de door hen opgebouwde kennis en ervaring in te zetten. Dat kan zowel door vrijwilligerswerk te gaan verrichten als door andere vrijwilligers te begeleiden. Dit neemt niet weg dat voor een deel van deze mensen “het vinden van betaald werk” voorop blijft staan.

3.3 Pijler 2: Individuele voorzieningen/Compensatieplicht

3.3.1 Waar staan we eind 2011.

Met de vaststelling van de nieuwe Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning hebben wij in 2011 een belangrijke stap gezet naar een andere manier van werken, denken en doen bij het ondersteunen van mensen met een beperking. Niet de aangevraagde voorziening staat nu centraal maar de vraag, de situatie en de eigen mogelijkheden van de hulpvrager. Essentieel hierbij is het goed en breed in beeld brengen van de situatie van de hulpvrager zodat aan de hand daarvan individueel maatwerk kan worden gerealiseerd. Door middel van het positioneren van “het gesprek” aan de poort van een eventueel hulpverleningstraject is daarvoor de voorwaarde gecreëerd. Meld iemand zich met een hulpvraag dan wordt in een gesprek de situatie in beeld gebracht en wordt samen met de hulpvrager gezocht naar de oplossingen die tot het gewenste resultaat kunnen leiden. Dat kunnen oplossingen zijn die de hulpvrager zelf of samen met zijn directe omgeving kan realiseren. Maar het kunnen ook oplossingen zijn in de sfeer van voorliggende of algemene voorzieningen. En als het niet anders kan kunnen dat ook individuele voorzieningen zijn.

Deze verandering in het denken over het ondersteunen van mensen is vooral ingegeven vanuit de overtuiging dat op deze manier recht wordt gedaan aan het doel van de Wmo en het daarin vastgelegde compensatiebeginsel. De eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid zijn daarin immers uitgangspunt.

Gelijktijdig hebben wij ons moeten realiseren dat de uitvoering van de Wmo in het bijzonder op het gebied van het verstrekken van individuele voorzieningen onbetaalbaar dreigt te worden. De financiële mogelijkheden worden steeds beperkter terwijl de vraag naar ondersteuning alleen maar toeneemt. Door het invoeren van een groot aantal maatregelen, passend binnen de algemene uitgangspunten, is daarom een poging ondernomen deze negatieve financiële tendens terug te dringen.

3.3.2 Waar willen wij naar toe.

De lijn die wij in 2011 hebben ingezet wordt de komende jaren voortgezet. Mensen die ondersteuning nodig hebben moeten erop kunnen vertrouwen dat die ondersteuning er kan komen. Maar zeker niet ten koste van alles. Om feitelijk invulling te kunnen geven aan de uitgangspunten zoals in hoofdstuk 1 benoemd zullen op onderdelen betere voorwaarden moeten worden gecreëerd. Preventief verhuizen voorkomt bijvoorbeeld het aangewezen raken op dure woningaanpassingen. Maar dan moeten wel (voldoende) geschikte woningen beschikbaar en bereikbaar zijn. Door het leggen van slimme verbanden tussen beleidsterreinen kan veel winst worden geboekt. Door het ontschotten van

budgetten zowel binnen de gemeente als tussen de gemeente en externe partners kan “meer met minder” worden bereikt.

Al deze mogelijkheden nemen echter niet weg dat de financiële situatie en alle ontwikkelingen die op de gemeente afkomen ook de komende jaren een toekomstbestendige en financieel verantwoorde uitvoering stevig onder druk zullen zetten. Desondanks blijft ons uitgangspunt dat mensen die echt ondersteuning nodig hebben ook in de toekomst op ons kunnen rekenen.

De aanstaande decentralisaties veranderen dat uitgangspunt niet. Integendeel. Het verkrijgen van meer taken en de daarbij horende bevoegdheden biedt ook kansen om de ondersteuning nog efficiënter en effectiever te organiseren. Maar het biedt vooral de kans om nog beter maatwerk te leveren, uitgaande van de individuele situatie en (on)mogelijkheden van de hulpvrager en zijn omgeving.

Individueel maatwerk betekent ook dat bij het zoeken naar de juiste hulpmiddelen breder gekeken moet gaan worden dan alleen naar de “traditionele” middelen zoals al jarenlang verstrekt. Gebruik maken van wat de markt te bieden heeft kan er enerzijds toe bijdragen dat beter maatwerk kan worden geleverd. Anderzijds blijkt ook dat hulpmiddelen steeds breder en tegen zeer aantrekkelijke tarieven in de reguliere handel verkrijgbaar zijn.

Innovatieve, technologische ontwikkelingen bieden daarnaast veel kansen, niet alleen voor de intramurale maar zeker ook voor de extramurale zorg. Het gaat daarbij niet in de eerste plaats om allerhande grote en kostbare toepassingen maar veeleer om kleine slimme toepassingen die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van leven. Belangrijk is dan wel dat wordt aangesloten bij de belevingswereld van de vrager.

3.3.3 Wat gaan wij daarvoor doen.

Vanuit het uitgangspunt “voorkomen is beter dan genezen” zal de komende periode nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het bevorderen van de bewustwording van onze bewoners. Wij gaan daarbij geen grote en dure campagnes ontwikkelen maar kiezen ervoor gebruik te maken van alle al aanwezige mogelijkheden bij zowel onze eigen organisatie als de mogelijkheden die onze externe partners te bieden hebben. Zowel vanuit de gemeente als vanuit onze meest belangrijke partners zijn immers met veel regelmaat contacten met bewoners. Allemaal momenten om mensen te wijzen op mogelijkheden om zelf zaken te organiseren en (ernstiger) problemen te voorkomen.

Waar nodig zullen wij ervoor kiezen bestaande middelen op een alternatieve wijze in te zetten. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het anders inzetten van (een deel van) de verhuiskostenvergoeding die nu aan mensen wordt verstrekt wanneer zij vanwege hun beperking móeten verhuizen. Deze middelen kunnen ook gebruikt worden voor het stimuleren van mensen om in een vroegtijdig stadium te gaan verhuizen naar een (beter) toegankelijke en langduriger geschikte woning.

Uitgaan van de eigen kracht van mensen is een essentieel onderdeel van de nieuwe manier van denken en doen bij het ondersteunen van mensen. Niet wat iemand niet meer kan maar juist uitgaan van wat iemand wel (nog) kan bevordert een positief zelfgevoel en stimuleert de zelfredzaamheid. Alleen uitgaan van de eigen kracht is echter onvoldoende. Er zijn en blijven immers mensen waarvan de eigen kracht en daarmee ook de zelfredzaamheid in meer of mindere mate beperkt is.

Ondersteuning van deze mensen zal bij voorkeur gericht worden op het versterken van die eigen kracht. Dat kan bijvoorbeeld door iemands (fysieke) beperkingen te compenseren zodat hij weer zo zelfstandig mogelijk kan functioneren. Het kan echter ook door mensen instrumenten aan te bieden waarmee zij hun eigen kracht en de kracht van hun omgeving beter in beeld krijgen en daar op een goede manier gebruik van kunnen gaan maken. Met de Eigen Kracht Wijzer zoals ontwikkeld in Almere kunnen mensen thuis achter de computer al veel informatie en ideeën vinden waarmee zij zelfstandig al veel problemen kunnen oplossen. Het beschikbaar stellen van dit instrument kan in veel gevallen voorkomen dat mensen misschien onnodig een beroep doen op (professionele) ondersteuning en voorzieningen. De Eigen Kracht Conferentie zoals onder de pijler Welzijn al genoemd, biedt vervolgens de mogelijkheid om problemen van diverse aard door middel van eigen kracht conferenties samen met iemands omgeving aan te pakken.

Het beschikbaar stellen van instrumenten zoals hiervoor genoemd versterkt de mogelijkheden aan de poort. Mensen kunnen hier vanuit eigen beweging gebruik van maken maar kunnen ook op deze mogelijkheden worden gewezen wanneer zij bij een loket aankloppen.

Met de keuze voor een gekantelde uitvoering van de Wmo wat betreft het compenseren van beperkingen is impliciet gekozen voor het aan de poort positioneren van “het gesprek”. Verdere professionalisering en verbreding van het gesprek is van belang om betere afstemming te verkrijgen

tussen de verschillende ingangen waar bewoners gebruik van maken. Het Startpunt wonen zorg en welzijn zal ook de komende periode als centraal Wmo-loket blijven functioneren. Het Meldpunt Bezorgd? is na een evaluatie ontwikkeld tot de centrale toegang voor de OGGZ. Daarmee is de toeleiding, doorleiding en procesregie beter en professioneler georganiseerd. Tot slot functioneert ook het Centrum voor Jeugd en Gezin als loket waar mensen met bepaalde problematieken terecht kunnen voor hulp en ondersteuning. Over de verdere ontwikkeling en positie van het CJG in relatie tot de decentralisatie van de Jeugdzorg is uitvoerig ingegaan in de nota "Samen doen we het zelf" Beleidskader Jeugd Delft 2012-2015. Afstemming met het Startpunt en het Meldpunt Bezorgd? zal daarbij een belangrijk aandachtspunt zijn.

Gezien de specifieke deskundigheden die nodig zijn om mensen gericht te kunnen helpen achten wij deze driedeling in loketten een basis die overeind dient te blijven. Gelijktijdig moeten wij ook constateren, dat in meerdere gevallen bewoners via twee of zelfs drie van de hier genoemde loketten toegang zoeken (en vaak ook krijgen) tot hulp en ondersteuning. Dit hoeft in individuele situaties geen probleem te zijn maar het is wel van belang dat onderlinge afstemming wordt geoptimaliseerd zodat in gezamenlijkheid gekomen kan worden tot individueel maatwerk. Om dit te bewerkstelligen zal gezocht worden naar mogelijkheden om met behulp van digitale koppelingen verbanden te leggen tussen de drie loketten zodat informatie- en gegevensuitwisseling eenvoudig en snel mogelijk is.

Op het gebied van de individuele voorzieningen zal het niet mogelijk zijn een financieel verantwoorde uitvoering overeind te houden door maatregelen zoals tot nu ingevoerd. De verdergaande vergrijzing, de toenemende vraag naar ondersteuning en de vooralsnog steeds beperkter worden financiële middelen dwingen ons tot ingrijpende en fundamentele keuzes. De effecten daarvan zullen op een inzichtelijke manier in beeld worden gebracht waarbij gekeken zal worden naar de cijfermatige effecten maar nadrukkelijk ook naar de effecten op de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de bewoners uit onze stad.

Anderzijds zullen wij ook moeten zoeken naar nieuwe of intensievere bondgenootschappen waarbij ieder vanuit zijn eigen rol maar wel in gezamenlijkheid bijdraagt aan het toekomstbestendig maken en houden van een acceptabele basis voor het ondersteunen van mensen die dat echt nodig hebben. Een meer gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en wooncorporaties bij het voldoende geschikt maken van woningen voor mensen met een beperking gekoppeld aan de inzet van re-integratie trajecten is een voorbeeld met de nodige potentie om verder uit te bouwen. Het verder doorvoeren van de scheiding tussen wonen en zorg biedt mogelijkheden om op een andere manier tot samenwerking te komen tussen zorgaanbieders, wooncorporaties en gemeente.

De periode waarover dit beleidsplan zich uitstrekt zal op meerdere momenten in het teken staan van nieuwe opdrachten voor de gemeente. De overheveling van de begeleiding en dagbesteding van de AWBZ naar de Wmo zal binnen een tijdsbestek van twee jaar gerealiseerd moeten worden. Vanaf 1 januari 2013 wordt de gemeente immers verantwoordelijk voor alle nieuwe cliënten die een beroep doen op deze vormen van ondersteuning. Vanaf 2014 zal die verantwoordelijkheid worden verbreed naar alle cliënten die op dat moment al een geldige indicatie hebben.

De wettelijke grondslag voor deze nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheid wordt gelegd in artikel 4 van de Wmo. Daaraan zal een 5^e resultaatverplichting worden toegevoegd: "het bieden van ondersteuning zodat een burger dagelijkse levensverrichtingen kan uitvoeren en het persoonlijk leven structureert en daarover regie voert".

Daarmee wordt begeleiding en dagbesteding weliswaar in de wet gepositioneerd als een individuele voorziening maar dat betekent niet dat bij het beoordelen van en het beslissen over aanvragen dezelfde methodiek en procedure gevolgd moet worden zoals dat ook met andere individuele voorzieningen momenteel gebeurt. Welke opzet de voorkeur zal hebben wordt meegenomen in de voorbereidingen die momenteel in volle gang zijn. Daarbij zullen wij vanuit onze regierol en in gezamenlijkheid met de (zorg)aanbieders toewerken naar een efficiënte opzet die recht doet aan ieders rol, mogelijkheden en deskundigheden.

3.4 Pijler 3: OGGZ

3.4.1 Waar staan we eind 2011.

Prestatieveld 7: Maatschappelijke Opvang en vrouwenopvang

Binnen de Maatschappelijke Opvang (MO) is de afgelopen periode een kwaliteitsslag gemaakt. Dit heeft geresulteerd in een moderne dag- en nachtopvang en sociaal pension voor daklozen zonder kinderen. Daarnaast is de door- en uitstroom binnen deze opvangvoorzieningen gestimuleerd via

intensieve ketensamenwerking onder de noemer van het Kompas. Via een intensief persoonsgericht traject worden daklozen afkomstig uit de regio begeleid naar een zelfstandig bestaan. Hiertoe zijn via een convenant afspraken gemaakt met Delftse woningcorporaties.

Binnen deze kwaliteitslag vormt de gezinsopvang nog een belangrijk aandachtspunt. Deze opvang bestaat uit 10 plekken 'residentieel' en 7 satellietwoningen met ambulante begeleiding. De residentieële opvang is gehuisvest in een zeer verouderd gebouw en ook de kwaliteit en ligging van de satellietwoningen moeten opnieuw worden beoordeeld. Los van de fysieke kwaliteit, dient ook de werkwijze en doelgroep te worden herbezien.

Een andere groep binnen de maatschappelijke opvang vormen jongeren (18-23 jaar), waarvoor binnen de MO momenteel geen specifiek aanbod is. Vanuit het beleidsterrein Jeugd is binnen de gemeente Delft wel aandacht voor jongeren die de thuissituatie hebben verlaten. Het gaat om lokaal beleid in de vorm van zogeheten Kamers met Kansen, waarmee meervoudige problematiek wordt voorkomen.

De residentieële vrouwenopvang in Delft heeft een landelijke functie; er worden vrouwen en hun kinderen van buiten de regio opgevangen op een geheim adres voor bescherming en hulpverlening. De huisvesting is zeer verouderd. Er loopt een traject om te komen tot herhuisvesting van deze opvang.

De aanpak van huiselijk geweld richt zich op problematiek binnen de regio DWO. Binnen de aanpak zijn de afgelopen periode verschillende voorzieningen ontwikkeld. Belangrijke pijler is het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Het steunpunt voert tevens de regie bij de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod. Deze wet beoogt huiselijk geweld in een vroeg stadium te stoppen door tijdelijke uithuisplaatsing van de persoon van wie de dreiging uitgaat. In deze periode wordt passende hulp ingezet voor alle betrokkenen uit het systeem.

In 2009 is de regionale aanpak kindermishandeling (RAAK) van start gegaan om te komen tot een sluitende aanpak binnen de DWO regio. Het plan richt zich op vroegsignalering, een goede doorverwijzing en een duidelijke, sluitende keten na doorverwijzing. De RAAK gelden waren tijdelijk van aard. Dit taakgebied wordt ondergebracht binnen de reguliere taken van instellingen en organisaties.

Prestatieveld 8: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

De OGGZ richt zich op kwetsbare mensen die zorg nodig hebben, maar deze veel mijden. Het aanbod wordt vaak als bemoeizorg omschreven

De regionale taak op gebied van bemoeizorg krijgt binnen DWO vorm via het Meldpunt Bezorgd?. Zowel professionals als bewoners kunnen hier melding maken van zorgwekkende situaties. Het meldpunt onderzoekt deze meldingen en verzorgt de toeleiding naar zorg. Het meldpunt is een zogeheten matrixorganisatie, een vorm van samenwerking van diverse partners in de regio met een basis binnen het maatschappelijk werk van de regiogemeenten en het ouderenwerk van de gemeente Delft. Dit aanbod wordt dus gefinancierd uit een mix van regionale en lokale middelen.

In 2010 is een proces gestart om het Meldpunt te positioneren als centrale toegang voor de OGGZ, om hiermee een sluitende samenwerking tussen partners te bewerkstelligen. Aanleiding is het onvoldoende kunnen toeleiden naar reguliere zorg bij complexe meervoudige problematiek zonder duidelijk hoofdprobleem.

Prestatieveld 9: Het bevorderen van Verslavingsbeleid

Binnen het verslavingsbeleid is de afgelopen jaren een belangrijke prioriteit gelegd bij preventie en dan vooral gericht op jeugdigen. Ongeveer een kwart van de middelen van het (regionale) verslavingsbeleid is hierin geïnvesteerd.

Daarnaast is veel aandacht besteed aan de samenwerking binnen de behandeling en begeleiding ten behoeve van cliënten binnen de verslavingszorg. Een ketenaanpak die nog kan worden gestimuleerd door verbindingen te leggen met de outreachende teams van verslavingszorg en GGZ en de ambulante verslavingszorg binnen de MO.

3.4.2 Waar willen we naar toe.

Binnen de MO is enerzijds sprake van doorontwikkeling binnen budgettaire kaders, vooral gericht op een sluitende ketenaanpak rondom kwetsbare mensen in complexe probleemsituaties. Deze kaders zijn in het nieuwe Regionale beleidsplan benoemd en komen erop neer dat de rijksbijdrage die Delft ontvangt voor de uitvoering als kader stellend is benoemd. De bijdrage die wij uit eigen middelen hebben geleverd is met ingang van 2011 beëindigd. Een en ander betekent dat nog een forse bezuiniging moet worden gerealiseerd.

Anderzijds zijn er ook exploitatietekorten die moeten worden opgelost waardoor een herbezinning op c.q. een besparing binnen het aanbod extra noodzakelijk is.

Bij deze herbezinning zijn de volgende uitgangspunten en doelen richtinggevend:

- beschikbaarheid van een effectief vangnet voor zeer kwetsbare burgers uit de regio met actieve bemoeizorg, opzoeken van zorgmijders
- zoveel mogelijk opvang en hulp binnen eigen netwerk, waar nodig met ondersteuning op locatie (ambulantisering)
- vraaggericht samenwerken (ketenzorg), zo vroeg mogelijk en zo lokaal mogelijk
- actief stimuleren van de zelfredzaamheid (zo kort mogelijk in de opvang)
- één gezin= één plan of één man= één plan
- niet schuwen van dwang en drang
- goede aansluiting met - en benutting van- andere financiële kaders binnen de diverse gemeenten (Wpg, Wmo, WWB) en daarbuiten (AWBZ, Zvw)
- doorontwikkeling van ketensamenwerking, inclusief het organiseren van doorzettingsmacht.
- goede inbedding van opvang en zorg binnen lokaal beleid op gebied preventie en nazorg.
- realisatie begrotingsevenwicht per 2012.

Begin 2012 is de nieuwe aanpak huiselijk geweld binnen de DWO regio gestart. De vorming van een sluitende, systeemgerichte ketenaanpak staat daarbij centraal. De vernieuwde DWO aanpak is een samenwerkingsverband tussen het steunpunt, de vrouwenopvang, bureau jeugdzorg en de reclassering. De aanpak richt zich op intensieve begeleiding doormiddel van casemanagement, waarbij in eerste instantie één persoon verantwoordelijk is voor het hele systeem. Die persoon verzorgt ook de doorverwijzing naar de vervolghulpverlening. Het uiteindelijke doel is te komen tot 'één gezin één plan'. De cliënten worden actief benaderd vanuit het bemoeizorgprincipe waarbij de casemanager outreachend, systeemgericht, 'problematiserend' en vasthoudend de betrokkenen benaderd. Het SHG zal hierbij, net als bij de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod, een regierol voeren binnen de huiselijk geweld keten.

Er zijn tenslotte twee ontwikkelingen die nog geen concrete invloed hebben op beleid. Het gaat ten eerste om het streven van de gemeente Delft (en regiogemeenten) om te komen tot een zorg- en veiligheidshuis in de regio (zie ook paragraaf 4.3). De haalbaarheid hiervan is nog niet voor 100 % zeker. Indien dit er komt, zal er een relatie moeten worden gelegd met de systeemgerichte aanpak van huiselijk geweld.

Een tweede toekomstige ontwikkeling vormt de stelselwijziging binnen vrouwenopvang en huiselijk geweld. Voor de MO heeft deze herziening in 2009 concreet invulling gekregen met belangrijke financiële gevolgen. Voor de VO zal de komende periode ook een herverdelingsdiscussie gaan spelen, waarvan de gevolgen nu niet te overzien zijn.

3.4.3 Wat gaan wij daarvoor doen.

Om onze doelen binnen de pijler OGGZ te kunnen bereiken is er een combinatie van maatregelen nodig. De belangrijkste onderdelen daarvan zijn:

- Geen sluiting van basale opvangvoorzieningen, maar vermindering van het aantal plekken binnen de 24-uursopvang voor alleenstaanden (sociaal pension) en realiseren van schaalvoordelen (efficiëntie) binnen de opvang door integratie van de nachtopvang binnen deze 24-uursopvang.
- Uitstroom bevorderen uit de MO door beschikbaarheid van voldoende woningen en nazorg om persoonlijke situatie stabiel te houden en terugval te voorkomen. Hiermee wordt het traject in relatief dure 24-uursopvang zo kort mogelijk gehouden. Het gaat hier om zowel reguliere huisvesting met thuisbegeleiding vanuit de lokale Wmo, alsook om aandringen op voldoende aanbod begeleid zelfstandig wonen en beschermde woonvormen vanuit de AWBZ.
- Meer aandacht binnen MO voor opvang binnen eigen, informele netwerk met gerichte (ambulante) hulpverlening als alternatief voor residentiele (24-uurs)opvang. Denk hierbij ook aan de inzet van Eigenkrachtconferenties.

Alleen door een combinatie van bovenstaande richtingen, aangevuld met maatregelen op financieel vlak, de herpositionering van het Meldpunt Bezorgd? en het aanbrengen van meer samenhang en efficiency, kan het huidige basisaanbod zoveel mogelijk worden geborgd met een acceptabel kwaliteitsniveau.

Om de doelmatigheid en de effectiviteit van hulpverlening te vergroten is doorontwikkeling van ketensamenwerking van groot belang. Deze samenwerking moet ook binnen het primaire werkproces meer invulling krijgen. Bij ketensamenwerking moet overigens niet alleen worden gedacht aan de inzet

van uitvoerende partners, maar ook aan samenwerking met andere financiers binnen de gemeenten en het Zorgkantoor. De aansluiting op welzijns- en zorgvoorzieningen is bovendien van groot belang voor de effectiviteit en doelmatigheid van inspanningen. Versterking van ketensamenwerking vereist een scherpe regie.

3.5 Pijler 4: de drie D's

Zoals aangekondigd aan het begin van dit hoofdstuk hebben wij een vierde pijler aan ons vernieuwde Wmo-beleidsplan toegevoegd: de drie decentralisaties (de 3 D's) die de komende jaren op ons af gaan komen. Deze decentralisaties worden hieronder kort toegelicht. Het is niet voor niets dat wij gekozen hebben voor een samenhangende ontwikkeling en invoering van deze nieuwe taken. Naast het gegeven dat achter de 3 D's vrijwel dezelfde gedachte schuilgaat hebben de drie beleidsvelden veel raakvlakken met elkaar en beïnvloeden zij elkaar in hoge mate.

3.5.1 Extramurale begeleiding en dagopvang

Per 1 januari 2013 wordt de functie begeleiding (inclusief dagbesteding, het vervoer dat aan de begeleidingsactiviteiten verbonden is en de inloop GGZ) gedecentraliseerd van de AWBZ naar de Wmo. Bij deze decentralisatie gaan bestaande rechten niet over, de resultaten komen te vallen onder de compensatieplicht van de Wmo. Daartoe wordt een vijfde resultaatgebied toegevoegd aan artikel 4 lid 1 van de Wmo. Het college wordt daarmee verplicht "ter compensatie van beperkingen voorzieningen te treffen die de cliënt in staat stellen **dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en het persoonlijk leven te structureren en daarover regie te voeren**".

Alle nieuwe cliënten zullen vanaf 2013 onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen. Cliënten die daarvoor al een AWBZ indicatie hebben behouden dit recht tot deze indicatie verloopt. Uiterlijk per 1 januari 2014 zullen ook zij voor hun begeleiding onder de Wmo vallen. De begeleiding voor jeugd LVG en jeugd GGZ zullen ook in de AWBZ decentralisatie meegaan. De mensen die nu op grond van de AWBZ begeleiding krijgen hebben matige tot ernstige beperkingen. De grondslag daarvoor is een psychogeriatrische, somatische of psychiatrische ziekte of aandoening of een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke handicap. In totaal gaat het in Delft over 1.335 mensen (Rapporten decentralisatie begeleiding Zorgkantoor sept 2011). De vormen van begeleiding zijn zeer divers en worden door een groot aantal instellingen en organisaties aangeboden.

3.5.2 Jeugdzorg

Met de decentralisatie van de jeugdzorg wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle niet-medische zorg aan jeugd. Het gaat om alle onderdelen die onder de „verzamelnaam“ jeugdzorg vallen: provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming (voogdij en gezinsvoogdij), jeugdreclassering, jeugd-geestelijke gezondheidszorg (jeugd-ggz) en jeugd-licht verstandelijk gehandicapten hulp (jeugd-lvb).

In 2016 moeten alle taken op het gebied van jeugdzorg zijn overgeheveld. De Centra voor Jeugd en Gezin in de gemeenten moeten zich hierbij ontwikkelen tot frontoffice voor alle vormen van jeugdzorg.

Gemeenten hebben de opdracht om de taken op het gebied van de jeugdzorg opnieuw vorm te geven. Dit biedt de mogelijkheid om lokaal (en op regionaal niveau) zorg en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen op een verbeterde integrale manier vorm te geven. Door het samenvoegen van verschillende financieringsstromen en het laten vallen van het recht op zorg kunnen wij een samenhangend aanbod van toegankelijke hulp en ondersteuning organiseren en gespecialiseerde vormen van zorg efficiënter inzetten. Voor de uitvoering daarvan worden alle hierop betrekking hebbende budgetten overgeheveld naar de gemeente maar die overheveling gaat wel gepaard met een efficiency korting van 5 tot 10 %. Het is daardoor extra belangrijk de totale jeugdketen slimmer en vooral efficiënter vorm te geven.

Het opnieuw vormgeven van de jeugdzorg kan dan ook niet los worden gezien van alle andere aspecten van het lokale jeugdbeleid. De kaders die wij daarvoor hanteren zijn vastgelegd in de nota "Samen doen we het zelf" (Beleidskader Jeugd Delft 2012-2015).

3.5.3 Wet Werken naar Vermogen

De veranderingen op het gebied van werk en inkomen volgen elkaar in rap tempo op. Is per 1 januari 2012 de nieuwe Wet Werk en Bijstand (nWWB) ingevoerd, vanaf 2013 wordt deze verandering gevolgd door de invoering van de Wet Werken naar Vermogen (WWnV).

Met de invoering van nWWB is de Wet Investeren in Jongeren verdwenen. Voor jongeren gelden nu de regels zoals die ook voor anderen gelden. De meest belangrijke veranderingen hebben verder betrekking de hoogte en noodzaak van een uitkering (er wordt niet meer naar het individu gekeken maar naar de situatie van het gezin), het verplicht kunnen laten uitvoeren van nuttige werkzaamheden voor de samenleving door mensen met een uitkering en een beperking van de mogelijkheden om voor extra voorzieningen in aanmerking te komen.

Door de samenvoeging van grote delen van de WWB/WIJ, de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wajong ontstaat er per 1 januari 2013 één regeling voor personen met arbeidsvermogen, de Wet Werken naar Vermogen. Zoals de naam al aangeeft gaat de regering ervan uit dat iedereen die in welke mate dan ook vermogen heeft om arbeid te verrichten dat vermogen ook daadwerkelijk gaat inzetten en daardoor in mindere mate van een uitkering afhankelijk is. De Wajong wordt als gevolg daarvan beperkt tot alleen de jongeren die volledig én duurzaam gehandicapt zijn. De Wsw is vanaf 2013 alleen nog bestemd voor mensen die volledig zijn aangewezen op beschutte arbeid. Er komt een nieuw re-integratie instrument (loondispensatie) en er komt één ongedeeld re-integratiebudget. Tot slot, intergemeentelijke samenwerking en bovenlokale uitvoering worden verplicht.

Invoering van de nieuwe wet gaat gepaard met forse bezuinigingen, met name op de huidige doeluitkering Participatiebudget én op de budgetten voor de sociale werkvoorziening. Dit vraagt een ingrijpende verandering in de bestaande structuur maar het biedt gelijktijdig ook kansen. Zeker omdat er veel relaties gelegd kunnen worden tussen de WWnV en ontwikkelingen op andere terreinen zoals de Wmo, de decentralisatie van extramurale begeleiding en dagbesteding en de decentralisatie van de jeugdzorg.

3.5.4 de samenhang

Zoals hiervoor al vermeld bieden de drie decentralisaties de nodige kansen. Deze kansen willen wij met beide handen grijpen. Daarom kiezen wij ervoor de invoering van de WWnV samen met de decentralisaties van de begeleiding en de jeugdzorg binnen één totaalproject op te pakken.

Organisatorisch is dit project inmiddels vormgegeven waarbij rekening is gehouden met de inbreng van en samenwerking met de regio(gemeenten). Dat voor de concrete uitwerking specifieke deelprojecten zijn benoemd is onontkoombaar. De drie decentralisaties hebben immers niet alleen veel raakvlakken en vertonen op onderdelen overlap, zij hebben ook een geheel eigen dynamiek. Bovendien zullen zij op verschillende momenten moeten leiden tot het feitelijk overnemen van taken. De ingangsdata voor de feitelijke overhevelingen lopen immers uiteen van 2013 tot 2016. Dit maakt het onmogelijk alle stappen in het proces voor alle drie de onderdelen volledig synchroon te laten verlopen.

Los van deze meer praktische redenen heeft een en ander ook tot voordeel dat binnen deelprojecten wanneer daar aanleiding voor is al tussentijds slagen kunnen worden gemaakt en zo kansen die zich voordoen ook worden benut.

Blijft uiteraard dat het van het grootste belang is de meerwaarde die een gezamenlijke aanpak biedt ten volle te benutten. Organisatorisch en procesmatig om zo toe te werken naar een ondersteuningsstructuur die op efficiënte en effectieve wijze werkt aan datgene waarvoor die bedoeld is.

4 De Wmo in breder verband

Hoe breed de wet ook van opzet is, de Wmo omvat uiteraard niet alle beleidsterreinen die van belang zijn voor het zo zelfstandig mogelijk deelnemen aan het leven van alle dag. Zoals uit het vorige hoofdstuk al is gebleken vallen (grote delen van) de 3 D's niet onder de regels van de Wmo maar hebben zij wel zeer veel relaties en beïnvloeden zij elkaar op veel vlakken. Datzelfde geldt voor meer beleidsterreinen. De belangrijkste worden in dit hoofdstuk toegelicht waarbij vooral het belang voor of de relatie met de Wmo besproken zal worden.

4.1 Wonen

Het is voor iedereen goed om een dak boven het hoofd te hebben. Of dat nu een huur- of een koopwoning is, van belang is dat die woning past bij de individuele situatie. Het verkrijgen van een geschikte woning is in beginsel ieders eigen verantwoordelijkheid. Die verantwoordelijkheid strekt verder dan alleen de beoordeling of de gewenste woning groot genoeg is of past binnen de financiële mogelijkheden. Mensen moeten zich er meer bewust van worden dat zij bijvoorbeeld alleen al vanwege het ouder worden niet meer die dingen kunnen doen die zij voorheen wel konden.

Door tijdig maatregelen te nemen kunnen zij zelf ervoor zorgen dat zij niet te snel zijn aangewezen op dure extra voorzieningen. Verhuizen van een eengezinswoning naar een gelijkvloerse woning kan veel mensen helpen langer zelfstandig te blijven wonen. Daarmee willen wij impliciet aangeven dat het streven (of de noodzaak) zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen voor ons niet per definitie gelijk staat aan het zolang mogelijk in dezelfde woning blijven wonen.

Bewoners zijn dan wel zelf verantwoordelijk voor hun huisvesting, ook de gemeente en maatschappelijke partners zoals corporaties hebben hierbij een nadrukkelijke opdracht. Op de eerste plaats door te zorgen voor voldoende geschikte woningen maar bijvoorbeeld ook door te zorgen voor een veilige en toegankelijke openbare ruimte.

Met betrekking tot de bestaande woningvoorraad hebben wij met de corporaties nieuwe afspraken gemaakt waarbij de corporatie primair verantwoordelijk is voor de toe- en doorgankelijkheid van woningen en woongebouwen. Zijn aanpassingen binnenshuis nodig dan ligt daar in eerste instantie een taak voor de gemeente. Op deze wijze wordt de gezamenlijke inzet gericht op het meer geschikt maken van de bestaande woningvoorraad. Van de andere kant zullen wij er nadrukkelijker op gaan toezien dat bij nieuwbouw in voldoende mate rekening wordt gehouden met de geschiktheid van woningen ook voor mensen met een beperking.

4.2 Schuldhulpverlening

Het maken van schulden wordt een steeds groter maatschappelijk probleem. Naar schatting 25% van alle huishoudens in Nederland heeft schulden of betalingsachterstanden. 13% van alle huishoudens heeft te maken met problematische schulden. Een groeiend aantal van hen doet een beroep op de schuldhulpverlening. De verwachting is dat het aantal personen met problematische schulden de komende jaren verder zal toenemen.

De complexiteit van schuldsituaties neemt steeds verder toe waardoor het saneren van schulden steeds moeilijker en bewerklijker wordt. De hoogte van het schuldbedrag per schuldenaar neemt eveneens toe en hetzelfde geldt voor het aantal schulden en het aantal schuldeisers. De gemiddelde Delftse klant heeft momenteel een schuld van € 20.000 en heeft te maken met 15 schuldeisers. Op landelijk niveau zien we dat de schuldhulpverlening in toenemende mate te maken krijgt met klanten met multi-problematiek.

Gezien de huidige financiële situatie in ons land en alle (bezuinigings-)maatregelen die daarvan het gevolg zijn mogen we verwachten dat deze trend zich de komende jaren alleen maar nog nadrukkelijker zal manifesteren.

Delft is in 2007 gestart met integrale schuldhulpverlening. Terugkijkend op de resultaten dan kan worden geconstateerd dat we op een aantal punten successen hebben geboekt maar ook dat er meerdere verbeterpunten zijn te benoemen.

In het Beleidsplan Schuldhulpverlening Nieuwe Stijl 2011-2014 is als doelstelling voor schuldhulpverlening opgenomen:

Het opheffen- en voorkomen van problematische schulden door middel van het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van burgers, het hanteerbaar maken van schuldsituaties en waar mogelijk de burger te laten werken aan een schuldenvrije toekomst.

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten benoemd:

- preventie van schulden door het bieden van voorlichting en het bevorderen van het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen;
- inzetten op economische zelfstandigheid, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid naar vermogen;
- laagdrempelige hulp voor degenen die dat nodig hebben.

Om tot nog betere resultaten te komen en in voldoende mate in te kunnen spelen op de ontwikkelingen die in dit verband zichtbaar zijn zal bij de uitvoering de aandacht nog meer worden gericht op:

- motivatie en het bevorderen van de eigen verantwoordelijkheid naar vermogen;
- empowerment c.q. zelf in staat zijn de problematiek aan te pakken;
- het verhogen van de effectiviteit van schuldhulpverlening;
- een duurzame uitstroom uit de schuldhulpverlening;
- het bieden van gestandaardiseerd maatwerk t.b.v. de steeds meer diverse klantgroepen;
- leren omgaan met geld;
- samenwerking met ketenpartijen;
- het verbinden van beleidsterreinen binnen de gemeente waar het gaat om integrale schuldhulpverlening

Vooraf de laatste twee aandachtspunten zijn op dit moment van belang voor wat betreft de relatie met de Wmo. Onze (externe) partners die betrokken zijn bij schuldhulpverlening zijn in veel gevallen immers ook partner op andere terreinen zoals jeugd en maatschappelijke opvang. Van de andere kant constateren wij ook steeds vaker financiële problemen bij mensen die op grond van de Wmo een individuele voorziening ontvangen en daarvoor een eigen bijdrage verschuldigd zijn. Door het verbinden van beleidsterreinen en het verbeteren van de samenwerking moet voorkomen worden dat de problematiek alleen maar ernstiger wordt.

4.3 Zorg- en veiligheidshuis

We gaan door met het regisseren op het veiligheidsbeleid. In dat kader versterken we ook de samenwerking met alle organisaties die samenwerken in veiligheid, jeugd en zorg.

We richten hiervoor een 'zorg- en veiligheidshuis' op waar de partners elkaar snel kunnen vinden en samen grootstedelijke problemen zoals overlast en geweld snel en efficiënt kunnen aanpakken.

Op basis van deze ambitie uit het Bestuursprogramma 2011-2014 hebben wij inmiddels samen met vijf regiogemeenten besloten daadwerkelijk te komen tot het binnen de veiligheidsregio ontwikkelen van een (**niet fysiek**) gezamenlijk Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH).

Daarbij wordt ingezet op het verbinden van de strafketen met de gemeentelijke preventieve jeugd(zorg)keten, de volwassenenzorg in de zorgregio en de gemeenten rondom Delft. De nadruk moet hiermee meer op preventie komen te liggen.

Het ZVH gaat zich richten op volwassenen en jeugd en moet er aan bijdragen dat de veiligheid in de gemeenten verder verbeterd, recidive verminderd en de samenwerking tussen partijen verder wordt geprofessionaliseerd. Het gaat daarbij om:

1. *Het voorkomen en terugdringen van recidive, overlast en criminaliteit door een persoonsgerichte aanpak;*
2. *het zicht krijgen op de meervoudige complexe problematiek van cliënten en het verkrijgen van inzicht in de rol die partijen hebben in de vormgeving van de zorgverlening aan deze cliënten;*
3. *het effectief en efficiënt op elkaar afstemmen van de zorg- en veiligheidsketen door tijdig gegevens uit te wisselen over de persoonlijke omstandigheden van de cliënt en bindende afspraken te maken over een samenhangende en keten brede aanpak van de zorg.*
4. *Het doorlopend monitoren van afspraken en het verantwoorden van de activiteiten en behaalde resultaten.*

Het ZVH zoals wij dat voor ogen hebben is géén fysieke voorziening maar kan het best worden getypeerd als een "bovenlokale zorg- en veiligheidssamenwerking".

Wij streven er naar dat een integraal, volledig voorbereid ZVH met ingang van 1 januari 2013 operationeel is.

4.4 Bewegen, spelen en sporten

In 2009 is de nota Bewegen, Spelen, Sporten 2009- 2012 'De Rode Draad' vastgesteld met als algemene doelstelling:

Delftenaren bewegen, spelen en sporten hun leven lang, ontwikkelen zich daarin op een manier die bij hun persoon past en voldoet daarmee aan de nationale norm gezond bewegen.

Om deze doelstelling te bereiken is in het Actieprogramma 2009-2012 een tiental actiepunten geformuleerd met daaraan gekoppeld de te bereiken resultaten.

Met deze concretisering werd volledig aangesloten bij het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Eind 2011 zijn de nota Bewegen, Spelen, Sporten en het Actieprogramma tussentijds geëvalueerd. In algemene zin kan worden geconcludeerd dat uitvoering van het actieprogramma op veel punten tot zeer gunstige resultaten heeft geleid. Er is veel samenwerking ontstaan niet alleen binnen de sport maar vooral ook met organisaties op andere terreinen. We beschikken in Delft over zeer veel vrijwilligers maar ook over professionele ondersteuning. Het bestand aan accommodaties is uitstekend en de sector heeft een positief imago met veel aantrekkingskracht. En niet op de laatste plaats, de sector heeft aangetoond bijdragen te kunnen realiseren aan de doelstellingen op andere terreinen zoals zorg, onderwijs, welzijn en veiligheid.

De samenwerkingsbereidheid die met name onder de noemer Maatschappelijk Verantwoord Verenigen is ontstaan reikt veel verder dan alleen de sport. Een bredere ontwikkeling op wijkniveau gericht op welzijn en zorg biedt mogelijkheden om de positieve invloed van dit beleidsterrein op andere terreinen verder te versterken en ten volle tot z'n recht te laten komen.

Deze ontwikkeling wordt bovendien versterkt door de nieuwe programma's van de rijksoverheid waarbij ook wordt uitgegaan van een bredere rol van bewegen en sport.

Gezien de geschetste ontwikkelingen hebben wij onze algemene doelstelling aangepast: *een gezonde Delftse samenleving (fysiek, mentaal, sociaal) waarin iedere inwoner kansen heeft en krijgt om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en ontplooien.*

Om deze doelstelling waar te maken zal het nodig zijn in breed verband anders te gaan denken en doen. Bewegen, spelen en sporten zal meer worden ingezet als universeel middel. Verdergaande samenwerking op meerdere beleidsterreinen is daarvoor een vereiste en er zullen keuzes gemaakt moeten worden. De gewenste vernieuwing zal immers binnen beperkte financiële kaders gestalte moeten krijgen. Daarbij gaan wij uit van het drieluik "hervormen, besparen, investeren".

4.5 Zorg en Techniek

De in ruime mate aanwezige technologische kennis in onze stad willen wij nadrukkelijker ten dienste krijgen van de zorg en ondersteuning van mensen met een beperking. Nieuwe, handige producten kunnen immers bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van leven. Binnen het project Zorg en Techniek zullen wij daarom meer gaan sturen op het ontwikkelen van innovatieve producten die bijdragen aan het langer zelfstandig wonen en het voeren van de regie over je eigen leven. Dit doen wij samen met betrokken partijen.

Daarnaast streven wij naar productontwikkelingen waarmee mantelzorgers extra ondersteuning krijgen zodat zij eenvoudiger hun belangrijke taken kunnen uitvoeren en blijven uitvoeren.

5. Wat merken onze inwoners hiervan?

Het moge duidelijk zijn dat de veranderingen als gevolg van het vernieuwde Wmo-beleid niet onopgemerkt zullen blijven bij grote delen van onze inwoners. Er zal nog nadrukkelijker een beroep worden gedaan op hun eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden. Wanneer zij echt hulp of ondersteuning nodig hebben dan zal die er ook komen. Maar zij zullen daar ook iets tegenover moeten stellen. Dat kan zijn in financiële zin (zoals een eigen bijdrage) maar bijvoorbeeld ook door zich nuttig te maken voor medebewoners, de wijk of in het algemeen de samenleving.

6. Burger en cliëntenparticipatie

De Wmo-raad is het formele adviesorgaan dat de gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert over de Wmo. Daarbij maakt de raad op specifieke deelterreinen gebruik van de expertise die aanwezig is binnen de ingestelde klankbordgroepen.

De structuur die hiermee is opgebouwd functioneert naar volle tevredenheid van zowel de Wmo-raad zelf als van de gemeente. Er is dan ook geen enkele aanleiding om wijzigingen in deze structuur aan te brengen.

Burgerparticipatie kan echter breder worden ingezet dan alleen via de formele structuur. Het rechtstreeks in gesprek gaan met bewoners, bijvoorbeeld via “koffietafelgesprekken”, maar ook het organiseren van bijeenkomsten met specifieke groepen zoals de mantelzorgsalons, en de gesprekken ter voorbereiding op de Jeugdnota, heeft waardevolle informatie en aantoonbare meerwaarde opgeleverd. De reacties van hieraan deelnemende inwoners waren zeer positief wat ons sterkt in het voornemen meer van deze mogelijkheden gebruik te gaan maken.

7. Voortgang en tevredenheid

In de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is vastgelegd dat het gevoerde beleid één keer per twee jaar zal worden geëvalueerd (voor het eerste in 2013) en, indien deze evaluatie daar aanleiding toe geeft, de verordening zal worden aangepast. Na afloop van iedere evaluatie zal het college een verslag aan de gemeenteraad sturen over de doeltreffendheid en de effectiviteit van de verordening in de praktijk.

Naast deze formeel vastgelegde evaluatiemomenten is ook afgesproken in de tussenliggende jaren door middel van een brief de raad inzicht te geven in de voortgang bij de uitvoering van het Wmo-beleid.

Het gevoerde beleid zal worden geëvalueerd op basis van een nulmeting die in 2012 zal worden uitgevoerd. Voor de nulmeting en evaluatie zal gebruik worden gemaakt van een lokale Wmo-kwaliteitsmonitor die erop gericht is de Wmo-doelstellingen, resultaten en maatschappelijke effecten in samenhang te meten.

Onderdeel van de evaluatie zal bovendien zijn een klanttevredenheidsonderzoek teneinde de doeltreffendheid en effectiviteit van de verordening in de praktijk te kunnen meten.

8. Het financiële kader voor de komende jaren

Het financiële kader voor de komende jaren is vastgelegd in de gemeentebegroting. Daarbij gaan wij uit van alle bedragen die direct gekoppeld zijn aan de uitvoering van de Wmo. Gezamenlijk is dat voor ons het macro budget waarbinnen onze opdracht uitgevoerd moet gaan worden. In dat macro budget houden wij vooralsnog geen rekening met de budgetten die worden overgeheveld in verband met de decentralisaties. Simpelweg omdat nog volstrekt onduidelijk is welke omvang deze budgetten zullen hebben.

In financiële zin spelen nog meer aspecten een rol dan alleen de nu begrootte budgetten. Zoals eerder al aangegeven vergrijst onze samenleving, manifesteren chronische aandoeningen zich op steeds jongere leeftijd en wordt de extramuralisering van de zorg steeds verder doorgevoerd. Al deze zaken zullen gepaard gaan met een toenemende vraag naar ondersteuning. Dat de gemeente steeds meer taken naar zich toegeschoven krijgt is op zich genomen geen slechte ontwikkeling maar deze overdrachten, in het bijzonder van rijk naar gemeente, gaan veelal gepaard met forse efficiency kortingen. Wij houden er rekening mee dat deze kortingen zullen oplopen tot 10 % van de nu beschikbare budgetten.

Het zal nog moeten blijken in welke mate het mogelijk blijft een voldoende verantwoord basisaanbod voor de huidige én de nieuwe taken overeind te houden. Wij achten het dan ook niet uitgesloten dat verdere besparingen/bezuinigingen moeten worden doorgevoerd.

Gelijktijdig vraagt de vernieuwing van beleid zoals met dit Beleidsplan beoogd op een aantal onderdelen investeringen waarvoor echter geen extra middelen beschikbaar zijn. Dit betekent dat nieuwe initiatieven alleen gerealiseerd kunnen worden door herschikking van middelen. Daarbij willen wij ons niet laten beperken tot herschikking binnen producten of prestatievelden maar de mogelijkheden verbreden tot het gehele macrobudget Wmo.

De besteding van budgetten zal de komende jaren strak worden gemonitord. Daarmee willen wij tijdig zicht krijgen op de ontwikkeling bij de besteding, voorkomen dat onverantwoorde overschrijdingen plaatsvinden maar ook voorkomen dat beschikbare budgetten mogelijk onbenut blijven.

Om deze monitoring voldoende effect te laten hebben is het daaraan voorafgaand nodig de inrichting van het macrobudget en het vaststellen van de deelbudgetten beter vorm te geven zodat er toegewerkt kan worden naar een beheersbare situatie.